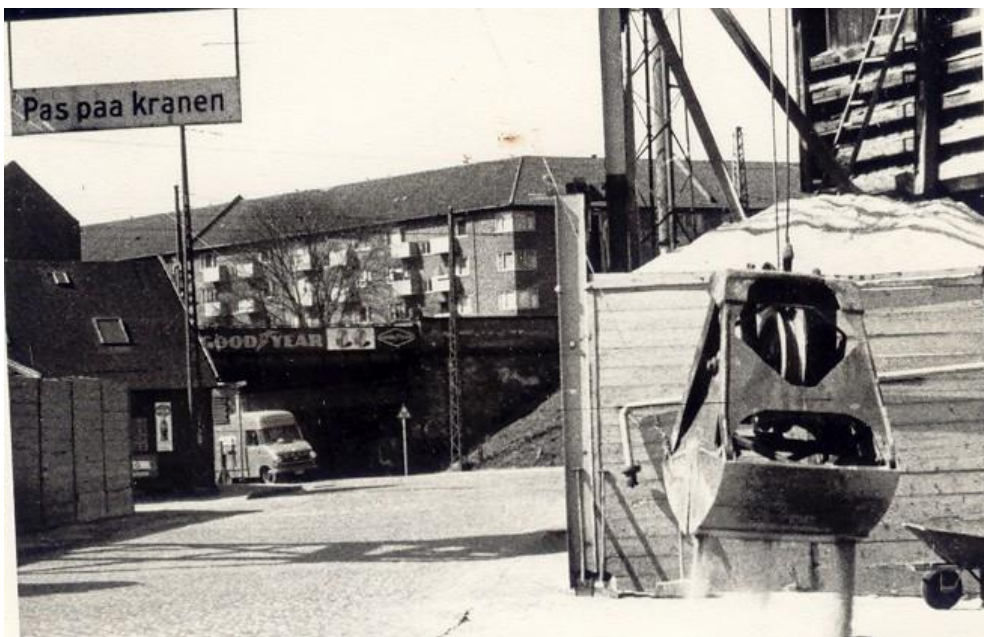

Om at være barn og ung på Østerbro i 50- og 60'erne.

Morten Lindstrøm
Hårbyvej 2
8680 RY

8689 8483
morten.lindstroem@tdcadsl.dk

februar 2005.

• 1. FORORD.	4
• 2. MOR OG FAR.	5
• 3. AT BLIVE FØDT.	7
• 4. RUNDBOLD.	9
• 5. BOLIGEN.	10
• 6. ZINKBALJEN.	10
• 7. VASKEDAG.	10
• 8. BOLD I GÅRDEN.	10
• 9. MANDEN MED 7-TALLET.	11
• 10. ISMEJERIET.	11
• 11. OM SØNDAGEN.	11
• 12. LIVET PÅ GADEN.	11
• 13. HJEMME VAR DET EN HELT ANDEN SAG.	12
• 14. KNICKERS.	12
• 15. MÆLKETUR.	16
• 16. SPORT.	17
• 16.1 HÅNDBOLD.	17
• 16.2 CYKLING	17
• 17. JAZZ OG DET FØRSTE BAND.	19
• 18. "NUTIDEN" OG JAZZEN.	21\

• 19. FOLKESKOLEN.	22
• 19.1. EN FLETTET SKAMMEL.	22
• 20. MOTORCYKEL.	29
• 20.1.OM AT KØRE IGEN.	29
• 20.2. FORNØJELSEN VED AT KUNNE VÆLGE.	30
• 20.3. LEVEREGLER I TRAFIKKEN.	31
• 21. SEJLADS.	32
• 22. GYMNASIET.	33
• BILAG 1.	36
• BILAG 2.	49
• BILAG 3.	50
• BILAG 4.	55
• BILAG 5.	57
• BILAG 6.	58

Forord.

Underligt hvordan nutiden og fortiden pludselig bliver flettet og den danske geografi er lige gyldig eller vigtig.

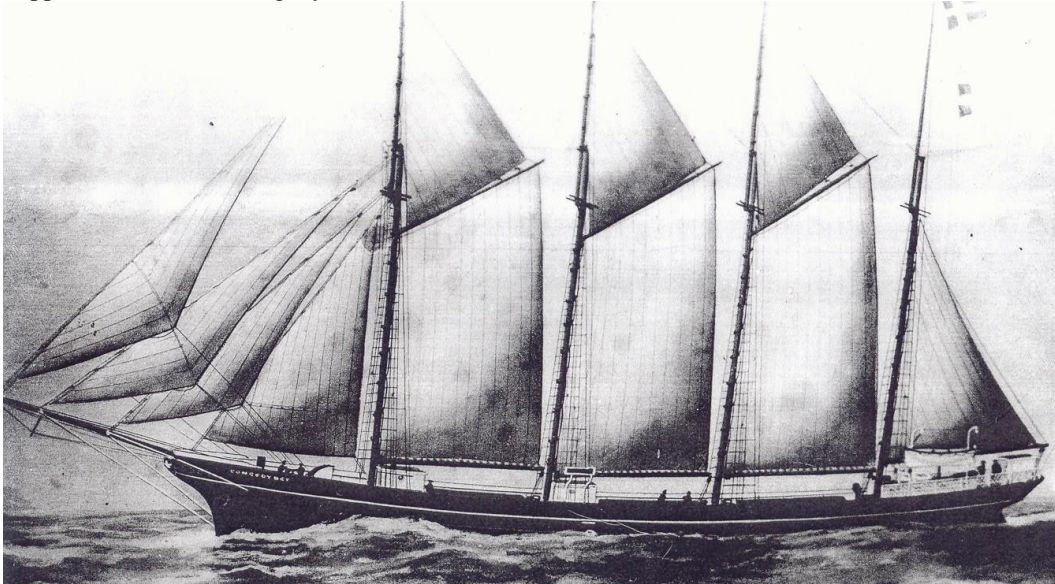
Det tredje barnebarn født på samme hospital, som vores førstefødte af den næst fødte.

Mette er født i Jylland, men føder det første barn på Frederiksberg. Rasmus er født på Frederiksberg, men bliver fader til to jyder.

Vi boede i studieårene på Frederiksberg, men ikke siden. Det meste af arbejds- og voksenlivet i Jylland.

Denne indledning, fordi jeg hver gang jeg er i København, bliver mindet om mine unge år der.

I sommeren 2004 var jeg på Bornholm med jazzbandet. Vi spillede forskellige steder på øen, men jeg fik lejlighed til at gense onkel Gunnar (80), Neksø og tante Asta (88), Rønne. I mine unge år boede Gunnar og Tante Karen i København. Det var dem vi holdt jul sammen med. Gunnar havde klippet en artikel om Kongedybet. Far var om bord i 1933, da den forliste i Østersøen.

Det satte mig på sporet af spørgsmålet om, hvordan hans liv som sømand havde været. Det var lidt en ørkenvandring, at finde de rette kilder og tit endte jeg i blindgyder eller blev optaget af helt andre ting, som når man slår op i et leksikon, og pludselig glemmer hvad man søgte. Derfor besluttede jeg, at nedskrive mere eller mindre fuldendte brudstykker af mit eget liv, så det ikke skal blive helt så besværligt for mine børn og efterkommere, at se fragmenter af mit liv, som en del af deres. Hvorfor fortiden bliver vigtig når man bliver ældre, skal jeg ikke kunne forklare. Det nærmeste jeg kan komme er, at når langt mere end halvdelen af ens liv er overstået, er der et relativt historisk livsforløb at se tilbage på, men fremtiden er der stadig. Samtidig giver beslutninger om ændringer af ens liv, anledning til langt større overvejelser, end mange år tidligere. I dette kan en form for forståelse blive en af del forståelsesrammen.

Der er ikke nogen kronologi i det efterfølgende. Jeg har forsøgt mig med en model – temaer, da et CV over et liv ikke rigtig giver mig mening.

Mor og far.

Far var født i Rønne i 1915. Mor i Lemvig 1918. De mødtes og boede resten af livet i København. Far kom hjem i 1945 efter 5 års fravær på grund af krigen. De var blevet gift 7 marts 1940 og han havde fået hyre 14 marts 1940. Så kom krigen. Hendes liv blev at overleve og hans at sejle konvoj mellem USA/Canada og England, men hjem kunne han ikke komme. Så gift en uge, mand væk i 5 år, og hvad så. Hun fortalte, at hun havde foreslået, at de kunne stille hinanden frit. De valgte hinanden igen.

April		Maj		Indt.	Udg.
Blauværk	2,00 kr.	chaj		256,77	409,00
Uforvæn	1,25 "	Lynkarsu		6,85	
Sporvogn	1,25 "	Hellerup - Spr. Lyfud		1,15	
Paar for Lyfududen 15,00		4 med Elun til Prym.		6,00	
Biografen - Spr. 75,00		Havn		2,00	
122 "		Erindring af Haktun		13,00	
Detor Dato Varehus 9,00 "		Zeltstok		12,80	
Haarvask	1,50 "	Enni-Bamvoks		3,50	
Medron goddiab 32,84 "		Blauværk til det		3,00	
Statistikskrift 25,00 "		Mad Sporvogn		2,00	
Statistik Yoghurtland 18,50		Høtkurser		4,85	
Lyfududen - Spr. 15 "		Husdræning		10,00	
2,00 kr.		Husdræning		3,00	
Salvius Tabelu 7,48 "		Hjælp til kort ud		2,00	
Mad - Sporvogn - 2,10 "		Sale a 1 chaj			6,00
Spakubrak	1,20 "	Sale a 15 chaj			2,00
Blauværk	1,20 "	Præparations		6,80	
Sandur - Bonit		Synkarsu		6,85	
Hanselitter og Lyfud	60,00 "	Hilfud		68,70	
Chunvask	1,20 "	Lipblau		0,30	
Insp.	256,77				
	409,00				
				402,40	409,00

(Mors husholdningsregnskab April/Maj 1940)
 Anne havde gemt dette og de følgende.

I
 København.
 Tirsdag d. 2. 4. 40.

Min elskede Stemning!

Jeg har fri 1/2 time nu i aften, og vil
 række mig til at skrive, men jeg har saa
 meget at fortælle, at jeg daadly med
 det jeg skal begynde. Du holder mig, jeg
 blev lykkelig da jeg - Fredag Morgens
 kom hjem fra Berlin. Det er en
 i Klamm og deri døj hylt Stemning
 mit farer iudolidsen den det, ligesom
 i hammet til Klamm. Pedersen bad om
 deni Rationeringskort som jeg saa
 har sendt dem, de var jo alle i Be-
 hold. Jeg havde først tænkt paa dig, at
 du skulde have mig, men jeg vil
 i første, og da det ikke var hammet

(Brev fra mor til far. Bærer præg af, at have været ude for et forlis, men var pakket ind i en engelsk avis og oilskin).

(Ved fars hjemkomst havde Hultgren familien - Erling, svingersønnen - tegnet denne velkomst. Den karakteristiske cirkel, var modstandsfolkernes Logo, om end det ikke hed det den gang).

At blive født.

Mor fortalte, at det ikke havde været nogen god oplevelse. Hun brugte ikke de ord. 12 marts 1947 om natten kom jeg. Mor havde taget sporvognen til Rigshospitalet.

(1945) fundet på: <http://www.sporvejsmuseet.dk/> ligesom den næste.

I denne ældre vogn, kunne man stå lige ved siden af ham der styrede, og se med ud af forruden. Håndtaget han havde, kunne få mere eller mindre fart i vognen, og gav et lille klik, hver gang hånd-

taget fik et nyk. Bremsen var at dreje håndtaget den anden vej og var det ved at gå galt, kunne han udløse sand foran hjulene.

Billetøren havde også opgaven med, at gå ud og sætte stangen til vognen i forbindelse med strømmen, når den faldt af. Han havde en karakteristisk lædertaske med metalbånd foroven på maven, som klappede op. Penge og billetter kom til syne. Når man sad, smag den ud lige foran næsen og havde et bestemt autoritært klap den anden vej. Billetten blev klippet, svarende til rejseafstand eller man kunne få en "omstigning".

Det kritiske punkt var afrejse og ankomst. Sporvognen ankom, passagerer på fortov, cykler, motorcykler og få biler skulle forceres, inden ombordstigning. De fleste var nu flinke til at holde tilbage.

Mor beskrev, at jeg havde en håndstor blodansamling på siden af hovedet. Læger og sygeplejersker tog mig umiddelbart over i et bassin med koldt vand. Derefter et klask i rumpen. Varmt bad ved siden af det kolde. Sådan skulle det have fortsat i 10 minutter, inden det første skrig. Hun huskede en sygeplejerske sige: "Åh Gudskelov".

(Første gang i Lemvig, sommeren 1947)

Far havde haft syfilis med fra sine udenlandske år. Så det var med lapis i øjnene ved fødslen og vi gik til kontrol i flere år. Jeg husker faktisk venteværelset på Rigshospitalet. Store høje rum, med stole, som jeg ikke kunne nå.

Mor var meget forlegen ved at tale om disse ting, og det kom først frem en gang, hvor jeg spurgte hende om hvordan det var at have en kønssygdom.

(Første gang Bornholm, september 1947).

Rundbold.

Vi spillede ude på gaden. Der holdt en enkelt bil og en motorcykel – DKV. I folkemunde ”det kørende WC”. Bilen var aldrig låst. Vi smuttede ind og ventede til regnbygen var ovre. Spillet blev genoptaget. Det kritiske punkt var, når bolden røg ind på smede- og maskinværkstedet i Ringkøbinggade. De sorte mænd var ikke meget for afbrydelser og det kunne være svært at finde bolden imellem pladejern og rør i det udendørs lager. Vi kunne nemt spille et par timer, og kun et par gange blive afbrudt af en bil, som skulle forbi. Den bagerste havde rollen som råber, når vi skulle ind på fortovet. Ringkøbinggade var god at spille på, fordi der var asfalt. Vardegade havde brosten. Slidte og glatte. De var ikke gode at løbe på og bolden sprang i uforudseelige retninger.

Boligen.

Blokken på hjørnet af Ringkøbinggade og Vardegade var nyere. De havde elevator. Vi tog sommetider en tur op til femte sal. Fik mange skældud, når nogen opdagede os.

Vi havde toilet med en højthængende træk og slip cisterne. Den kom ikke altid i gang første gang, men så kunne man hænge i snoren. Far blev tosset da den knækkede.

Vardegade 27 stuen til højre havde ikke altan. Der var et lille pulterrum, hvor de andre havde altan-udgang, med dør ind til stuen. Der kom olietanken til kaminen op. Den skulle sidde i et andet rum end fyret. Før da havde vi kakkellov og kælderrummet var fyldt op med koks om efteråret. Det var mørkt at hente koks, og sommetider måtte en rotte sparkes væk. Rotterne var egentlig mere bange for os end vi for dem. Man skulle bare lade være at tirre dem. Kun én gang oplevede jeg en der var aggressiv. Skulle hente min cykel, og var ikke opmærksom på den var kommet i klemme mellem baghjulet og væggen. Jeg smed cyklen og sprang i et hug op ad de 5 trin og ud i gården.

Kælderrummet blev til værksted, da olie kaminen ankom. Nogle beboere var lidt knotne over, at der var lys i kælderen om aftenen. En anførte, at det jo var beskyttelsesrum og vi derfor ikke kunne fylde op med cykler og andet. Fars facon var lidt besværlig i den slags situationer, og det endte med at han lovede manden tæsk. De havde heller ikke venner eller det man kunne kalde gode naboer. Det hang nok sammen med, at han blev hentet af politiet ved flere lejligheder. Naboen havde ringet og jeg kan huske to store sortklædte betjente, som hængte ham i armhulen og ind i det grønne ”salatfad”. Dagen efter kom han hjem. Blå og gul i hele hovedet. Jeg tror de havde givet ham en gang ”hustruvold” med omvendt fortegn.

Mor og far sov i stuen på en slå-ud-lædersofa. Anne og jeg i det andet rum mod gården. Først i barnesenge, da det faktisk var soveværelse. Senere fik vi køjesenge og endeligt blev rummet delt i to, med spisebordet i midten og en reol, som rumdelere. Det var omkring 14 m². Hele lejligheden var 48 m². 2 stuer, gang, toilet og køkken.

Zinkbaljen.

Når vi skulle være fine, blev der varmet vand til den store zinkbalje, som blev stillet an i køkkenet. Der var en helt klar rækkefølge. Først Anne, så jeg, derefter mor og til sidst far. Hårvask foregik over køkkenvasken. En hældte fra den lunkne kedel, og det gjaldt om at få al sæben ud i første omgang. Baljen boede til dagligt i kælderen, så den var normalt lidt ru på overfladen, indtil vi havde været nogle stykker i.

Vaskedag.

Gruekedlen i kælderen i naboopgangen havde man adgang til en gang om måneden. Det kunne vist lade sig gøre at bytte, men fordrede at, den der havde den dag, var villig til det. Vaskedag var en heltidsting. Der blev fyret op fra morgenstunden, og hen på formiddagen var vandet varmt. Den store vaskepind, bar præg af mange timer i det varme vand i den ene ende og mange timer i hånden på nogen i den anden. Alt blev mere eller mindre kogt. Tørrestativerne i gården var ikke mere pålidelige end vejret tillod. Tøjet blev stift i frost, men tørt alligevel.

Senere fik vi vasket hos et firma. En gang om ugen kom buddet og hentede den store køjesæk. Ugen efter blev det nystrøgne vasketøj afleveret og seneste uges sæk afleveret. Den hang bag døren i køkkenet.

Bold i gården.

Vi kunne spille ”mur”. Måske lidt som squash. Det handlede om at ramme muren, og den næste skulle ramme før den havde rørt 2 gange, men med fødderne. De der boede bag muren reagerede

ind i mellem. Dunket direkte ind i værelset, må have været ret træls. Det var der vasketøjsstativet stod. Så vaskedag ingen ”mur”.

Manden med 7-tallet.

Han havde en ladycykel. Var lusset klædt og nederst på rangstigen. Hans væsentligste arbejdsredskab var et stykke cykelpumpe pind med håndtaget på endnu. Han kunne rode i zinkkasserne, og finde det affald, han kunne sælge. Skraldemændene havde en overskåret vadmelssek på hovedet. De svang kasserne op på ryggen. Ud gennem mellemgangen og læssede sagerne over i vognen, som lugtede stærkt.

Ismejeriet.

På hjørnet lå det. En tyk kone bag disken. Hun havde smør og ost, og udenfor is. Det var store stykker, som blev hakket over med en syl, afhængig af om man skulle have $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{2}$. Isskabet skulle have forsyning næsten hver morgen. Efter afhentning blev is klodsen lagt i isskabet, som blev til vand næste dag og hældes ud.

Smørdritlen hang skråt. En tønne og det blev taget op med en aflang spatel og KLASKET mod smørpapiret. Formet og æltet på stedet.

Det var altid lidt koldt. Ostene hang i reolerne. Hun havde sin osteskærer. En træbøjle med en streng, som kunne dele de store runde. Derefter viste hun med kniven på osten om man ville have så stort eller mindre. Resultatet landede på vægten med en stor viser. Prisen blev skrevet på madpakkepapiret.

Om søndagen.

Vi fik morgenbrød. Rundstykker hentet hos den lokale bager og om eftermiddagen, kage til kaffen. Eftermiddagskaffen var et højdepunkt. Napoleonskager var fars favorit. De var enormt besværlige at spise. Indmaden kom splattende ud, før man havde nået at sætte kagegaflen i.

En gang må pengene have været små. Jeg fik 10 kroner og skulle købe søndagskagerne. Der var ikke meget at vælge mellem sidst på dagen, men damen foreslog en hel ting, som tog hele tikronen. Helvede brød løs, da jeg kom hjem med en alt for dyr en. Men tilbage kunne den jo ikke gå.

Livet på gaden.

Håndbold i døren til mellemgangen var et hit. Vi spillede til ét mål. Reglerne var enkle. Når man havde scoret, var man i marken og omvendt. Brændte man, var det en tabt chance, så de andre fik muligheden. Vi var sjældent mere end 2 til 3 på hvert hold. Hullerne i dørene til mellemgangene var også der vi skutede os sammen, og kom tæt. Joan rørte en gang ved mine ”private parts” ved en sådan lejlighed. Diskussioner om stort og især de andre var i centrum. Gaden var rummet udenfor lejligheden. Egentlig et godt sted, da de voksne var i lejligheden. Fri-rummet var gaden og kammeraterne. (Det kan derfor undre, at man i nutiden har travlt med at fokusere på dem som ”hænger” på gadehjørnerne).

Vinduet blev åbnet: ”DU SKAL SPISE” ud over hele kvarteret. Vi skulle så være sikre på hvilket vindue, som var åbnet i de 4 etager. Solidariteten var stor. Man blev kun udleveret til de voksne, hvis man havde været et dumt svin.

Senere blev det alvor. Den anden ende af Vardegade havde en fyr, som var god til at slå. Han havde en stifttand, som han for en sikkerheds skyld tog ud, når der var oplæg til slagsmål.

Det skete en Januardag, hvor alle havde juletræskøller efter de mange træer, som havde ligget i baggårdene. Vores ende gik mod deres, og vi blev enige om, at det vel var bedst, at han og jeg ord-

nede den sag. I virkeligheden ville han ikke konfrontationen, men det så jeg først mange år senere. Han endte med endnu en manglende tand. Det ændrede mit liv på gaden. Ingen ønskede konfrontationen. Vi kunne gå i fred os i den anden ende.

Hjemme var det en helt anden sag.

Den første gang jeg husker far slå mor, var da jeg lige kunne se op over Annes barneseng, Hun sad helt klemt mellem væggen og sengen. Mor havde blå øjne og sagde: "Gå ud Morten".

Det er svært at skrive om, men volden blev en del af min barndom derefter, som aldrig vil slippe. Han var velformuleret, kunne holde taler når han var forberedt og ædru, men dagligdagen var altid usikker. Du kan få en "vinge" som han sagde.

Jeg kom ud over den fysiske del af den sag, da han en dag i køkkenet efter jeg var flyttet hjemmefra, udfordrede mig i et af hans stunts. Slå mig i maven – tricket. Han var noget beruset. Så jeg valgte at ramme direkte på hagen. Mor måtte stoppe mig, da jeg åbenbart var ved at slå ham ihjel. Han blev altid kamplysten, når "Kong Alkohol" havde gjort sit indtog. Derefter slog han mig aldrig, men mor havde ind imellem brug for beskyttelse og fik en form for ro, ved at kunne true med, at jeg kom forbi.

Knickers.

De kradsede. Og så blev de mindre når man blev større. De langskafte strømper kunne ikke nå strømperne. Det bare stykke var altid koldt. Det var vel egentlig "Plus-Fours", som var udviklet til, at man kunne bruge ridestøvler og til jagt. Vi der kun kendte bryggerheste, havde ikke noget forhold til den slags. Det var moden, og den har en evne til at forudsige sig selv. Derfor Knickers. Lapper var ikke vel set. Knæ og albuer sled tøj. Men moden fik en slags medvind, da læderlapper på jakker og knæ blev standard. Syet ind som en integreret del af stoffet, og i læder. Nappa var et af de smarte udtryk. Nu hører vi om eksotiske træsorter, som ingen kender til, men igen får nogen os til at føle, at vi er dumme og derfor MÅ købe.

Kradsende skjorter og undertøj var nu heller ikke usædvanligt. Om det skyldes de manglende vaskemaskiner, den personlige hygiejne eller kvaliteten af stoffet skal jeg lade være usagt. Irriterende var det.

Somrene i Lemvig.

Fra jeg var 7 til 12 eller 13, var jeg hver sommer i 6 uger i Lemvig, hos moster Anna og Onkel Anders. Efter krigen var opstået en bevægelse, som organiserede Københavnerbørns sommerferie på landet. Som et led i dette, kunne man komme gratis fra København til et hvilket som helst sted i Danmark og retur. Et relativt stort skilt skulle hænges om halsen, med bestemmelsesstedet. Skolen organiserede samarbejdet med DSB, men man skulle huske at søge. De der ikke fik en feriefamilie, kunne komme med Gabriel Jensens ferieudflugter. Dag ture med bus ud i det Sjællandske landskab. Det prøvede jeg nu aldrig. Til gengæld husker jeg togrejsen til Lemvig, som lidt af en strabadserende tur. 12 – 14 timer med uendelige togsift, venten og rangering frem og tilbage. Storebæltricket var, at det blev annonceret: "Landgang i færgens højre side!" Alle børn løb og masede sig frem. "Landgang i færgens venstre side!" På den igen. Jeg har aldrig rigtigt forstået den dybere mening med den strategi.

Far og mor havde det ikke godt sammen i perioder. Hun havde hentet skilsmissepapirerne, men betænkte sig så, da han gik i behandling og fik antabus fra 1953. Vi kom i en afholdsforening på Nørrebro. Far var vist kasserer i en periode. Det har formentlig været en af forklaringerne på, at det blev aftalt, at jeg skulle til Lemvig første gang. Det oplevedes nu ikke som nogen straf. Livet i Lemvig var anderledes roligt end i Vardegade 27. Jeg fik lært mig at tale vestjysk, så børnene i Centralgården ikke kaldte mig Københavnersnude ret længe. Efter hjemkomsten tog det et par dage, at blive københavner igen.

Moster og onkel havde en kolonihave ved siden af sportspladsen. Der blev dyrket grøntsager til vinterens

forbrug. Ribs- stikkelsbær, rabarber og jordbær til syltning og grød. Vi fik altid aftengrød inden sengetid. Jeg sov på et lille hjørnearrangement. Stenhårdt, men det gik. I weekenderne var vi altid i kolonihaven. Vandet blev kogt på den lille primus, som skulle pumpes. Den sydede kraftigt, men virkede. Kolonihaven lå ret centralt i byen, så onkel fik tilbudt en større grund i Ny Sønderbjerg. Onkel kørte damptrømler, indtil han blev vejformand. (Ny Sønderbjerg, andet hus på venstre hånd).

Den store trømler, oplevedes kæmpestor, men jeg fik sommetider en tur. William var lokomotivfører. Han kørte damplokomotiv fra banen, hen gennem anlægget langs fjorden og ned på havnen. Jeg var ofte heldig, at få en tur med op til stationen.

Der var altid liv på havnen. Masser at se på. Isværket var fascinerende. Store isbjælker landede i den store kværn, som sprøjtede knust is direkte ned i lastrummet på kutterne. Moster og onkel kendte nogle af fiskerne, så vi fik sommetider en tur med til Thyborøn, inden de skulle ud i Vesterhavet. Den beroligende dunken fra en gammel Hundested motor, er en lyd man aldrig glemmer. "Onkel" Peder og "Tante" Karen boede i Thyborøn. Karen var søster til Anders. Jeg var der ca. en uge hver sommer. Peder var fiskeskipper og havde købt Lise Ruby (L 47) under krigen.

Den var en af de største kuttere i havnen på det tidspunkt. Den havde et søsterskib (Mette Ruby?). Peder var en stor og godmodig mand. Men han bestemte over pengesagerne. På radioen kunne vi sommetider høre ham fra havet, men ikke tale den anden vej. En gang lød det: ”Vi hår hat en go’ slæv, Dress kan godt fo’ noe nye sko”. Andreas var lidt yngre end jeg, men næste dag var vi i skoforretningen.

Når kutteren ankom, kunne vi se den uden i Thyborøn kanal. Sommetider forsvandt den helt af sy-

ne, for sekunder senere at dukke op på en ny bølgetop.

Normalt var han ikke meget for at spise fisk. Det skulle være kød fra slagteren. De var meget begejstrede for nye kartofler fra onkels have. Der kunne stort set ikke gro andet end marehalm. En gang havde han en kæmpe stor hummer med hjem. Den kom i den store gruekeddel og smagte godt. Det havde jeg aldrig fået før. En pighvar kunne også udgøre en undtagelse fra kød. En var så stor, at den ikke kunne ligge i bradepanden i ét stykke.

I Lemvig var der dyrskue på sportspladsen. En stor dag, med masser af dyr og maskiner. Det gik hele dagen med. Der var også en karrusel, og pengene rakte til en tur og en is bagefter.

Vi hentede høns på landet. Cyklede en times tid. Gårdmanden og onkel morede sig over min reaktion, når de hovedløse høns styrtede rundt på gårdspladsen. En af de første gange i Lemvig, skulle jeg sove på landet, i en karlekammerseng med hø. Jeg kunne mærke, hvor rumpen af den forrige havde ligget. Værelset lå lige ved siden af kostalden. De havde ikke råd til at have karl mere, men dyrene var der stadig. Stråtag med mos og tang på rykningen. En helt speciel fugtig lugt. Alt var klamt og selv om sommeren en smule koldt.

Moster og onkel havde noget andet familie på en relativ stor gård på vej mod Bovbjerg. Jeg overnattede der enkelte gange. Sønnen var lidt yngre end jeg, men bemærkede en søndag morgen, hvor vi fik rundstykker. ”Han spiser pålæg til pålæg”. Jeg havde taget smør på rundstykket, og derefter et stykke ost. Til daglig fik vi margarine.

Overfor sommerhuset i Ny Sønderbjerg, gik en lille vej ned til en gård. Der boede ikke nogen på den, men der var en bestyrer, som mødte ind hver morgen og malkede. De havde grise og søer. Jeg så for første gang, hvordan ornecentralen ankom med en kæmpe af en orne. Han ordnede 3 søer den eftermiddag, men var ikke meget for at forlade stalden igen, så den elektriske støder i rumpen, måtte i gang. Bestyreren kunne også det der med at kastrere grise. Jævnligt var vi hos de lokale landmænd med et barberblad. Smågrisene fik kuglerne af og skrigende direkte tilbage i høet. Der var en godmodig gammel jysk hest, med en bringe, så man skulle sidde i spagat. Nordbakkeren var mindre, men meget livlig. Det var lidt besværligt, at køre med dem, fordi den lille ville frem. Den jyske holdt sit rolige adstadige tempo. Til gengæld var den utrolig stærk. En gang harven var gået i grøften med den lille Nordbakker for, måtte vi hente den jyske. Stille og roligt bakkede den hen til snoren, som blev fastgjort i seletøjet. Den så ikke ud til at anstrenge sig, da den trak harven op. Jeg blev foderkarl, og klarede faktisk nogle dage, at være alene. Hente æg og få en skruk høne af reden, kunne være en opgave. Æggene blev rensset med et stykke sandpapir på en klods. En dag kunne staldøren ikke skubbes til side. Dagen før havde tyren været løs. Vi sprang ud af stalden, skubbede døren for og bang. Den fik nogle timer til at falde til ro og blev lokket ud med lidt kraftfoder. 2 uger senere var den bøffer.

Om torsdagen var der handel med køer og kvier ved stationen. Jeg tjente en skilling ved at trække dem rundt og få dem på plads i togvognen eller stalden til senere afhentning. En kvie gik helt amok fra samlingsstalden. Den brød gennem døren og turede rundt i Lemvig. Sprang til sidst i havnen, hvor en jæger skød den fra molen.

Min cykel blev sendt i forvejen. Afleveret på Østerport station. Men ikke altid, var den ankommet. Jeg kunne så komme rundt på mosters alt for høje. Så længe man kunne holde ud at stå, gik det. Der var ingen lås, for i Lemvig stjal man ikke cykler.

Det nye sommerhus fik knopskydninger, og efterhånden kunne vi bo der om sommeren. Køjesenge i et smalt og lavt rum. Moster og onkel sov i ”stuen”. Inden sengetid fik vi grød. Hindbær-, jordbær-rabarber- eller stikkelsbærrød med fløde og sukker.

Onkel kunne lige ”knallere” om i byen, når der manglede noget. Det var også hans transportmiddel, når han skulle tilse kommunalarbejderne. Det viste sig, at han stort set var den eneste, som kendte byens kloaknet. Da han skulle på pension, måtte han meget imod sin vilje og udendørs natur, sidde på arkitektkontoret og rekonstruere sammen med den lokale arkitekt.

Moster havde sit eget selvbestaldede besøgsvenne projekt. Hun var tit forbi Harriet og andre i byen, som havde brug for et opmuntrende besøg. Hun beklagede sig nu tit over det, men gik alligevel forbi igen dagen efter. Onkel slukkede sommetider høreapparatet. Det anfægtede nu ikke moster, som blev ved at tale ude fra det lille køkken i sommerhuset. Sommerhuset blev også hendes skæbne en del år senere. Hun gled i noget en nat. Kom i kørestol og aldrig op igen. Onkel flyttede med på plejehjem, men døde ½ år efter hende. Hans livsgerning var slut.

Spejder.

FDF gruppen ved kirken i Livjærggade. Troppen mødtes en gang om ugen og det største, var sommerturene. Jeg havde fået ny tornyster og sovepose. Tornysteret havde en kraftig træramme og dårlig lændestøtte, men helt nyt fra Spejdersport. Vi kom på lejr i sejldugstelte, hvor man absolut ikke skulle røre siderne, hvis det regnede. Det løb lige igennem. Liggeunderlag husker jeg ikke, men man var heldig, hvis teltet havde bund. En tur til Sverige var stort. Vi havde nogle dejlige dage, men den næste lejr husker jeg ikke godt om. Der var en form for militærisk disciplin. En aften efter spis-

ning, blev vi spurgt om nogen kunne tale lidt engelsk, da der stod en englænder udenfor. Vi var nogle stykker, som meldte os. Det blev til opvaskeholdet, og englænderen så vi aldrig noget til. Natløb var obligatorisk. Jeg hadede dem. Vi var lige faldet i søvn, så op igen og ud og finde poster. Jeg blev taget til fange af nogle af lederne. Bundet til et træ, og ingen reagerede på mine råb. Det lykkedes til sidst at få vristet tovene af armene. Forsøgte at indhente de andre, men havde mistet orienteringen i mørket. Hen på morgenen fandt jeg lejren. Ingen ville rigtigt tro på den der historie med tilfangetagningen, indtil en af lederne kom forbi. De var senere gået tilbage, for at se hvordan jeg havde det, men fandt mig ikke. Havde åbenbart været på eftersøgning, samtidig med at jeg havde forvildet mig hen i en anden del af skoven. Det blev afslutningen på min karriere hos FDF.

Mælketur.

Den første havde jeg på Blegdamsvej. Mejeriet lå på hjørnet skråt overfor Niels Bohrs institut. Jeg så ham nu aldrig (Niels Bohr), men de skulle have 2 hele sød ved bagdøren. Ved siden af Frimurerlogen. De skulle have nogle halve sød og et par rundstykker. Jeg følte det altid lidt underligt, at gå ind under de høje søjler og ved de kæmpe store døre, sætte de små flasker og posen med brød. Vi var 2, der begyndte kl. 6. På skift mødte vi lidt før, så brødet kunne hentes hos bageren. Longjohnen var det vigtigste arbejdsredskab. Bageren var for det meste i godt humør, gav sommetider en basse af dem som var lidt mislykket i udseende. Det dårlige humør opstod, når han var bagefter. Så blev mit også dårligt, for kunne vi så nå det inden skole? Turen tog omkring 1½ time. Det meste var at, springe op ad trapper i boligblokkene og sætte det bestilte af, mens man med den anden hånd greb de tomme og altid rengjorte flasker. En trappeafsats kunne overstås nedad, med hånden med flaskerne på gelænderet og den anden på væggen til at styre med. Det gik, indtil der kom klager om de tidlige morgenbump på afsatsen. Den rute havde jeg et års tid, indtil en bedre betalt viste sig i Hellerup. Det var lidt længere at cykle inden man var på jobbet, men jeg skulle ikke hente brød først hos bageren. Turen var normalt pakket, når jeg kom ved 6,15 tiden og der var næsten ingen etager, men kun havegange ved de to etagers rækkehuse ned mod Øresund. Det var en fin tjans og mejeriejeren, var langt mere medgørlig end ham på Østerbro. Ham her startede ikke med at skælde ud, hvis jeg var 5 minutter for sent. ”Godt du kommer, jeg var helt nervøs for du var syg”. Det betød, at han selv skulle ud. Den anden ville have skældt ud i ligeså lang tid, som det ville tage, at bringe mælk og brød ud.

Gråspurvvene vidste godt, at fløden lå øverst. De havde udviklet en teknik. Hul i kapslen, og så var der gratis morgenmad. Det var egentlig ikke klager jeg fik i Hellerup, men FRUERNE ville gerne, hvis jeg ville lægge den friske avis over mælken. 2 problemer. Jeg kom sommetider før avisbuddet. Det andet var, at hvis man kun skulle have en flaske, kunne det være lidt vanskeligt, at stable en avis ovenpå, som ikke faldt af i blæst og regn.

Den sommer havde jeg først mælketuren og derefter et sommerferiejob hos en grønthandler i Hellerup midtby. På vej mod byen, mødte jeg ind kl. 8 hos grønthandleren og tog en anden Longjohn og cyklede Hellerup tynd, og lærte det der skilt med ”**Varer skal bringes ad køkkentrappen**”. Satans, når man havde slæbt 30 kg. grøntsager op ad en høj og skæv bagtrappe til 4.sal og ingen lukkede op. Hellerup fruene holdt drikkepengene tæt til kroppen (Der var det anderledes hos arbejderne på Østerbro). Jeg havde normalt regning med. ”Sig til grønthandleren, at jeg kommer og betaler i morgen”. Grønthandleren var sur over enkelte, som han aldrig så ”i morgen”. Det var lidt svært, at stå der i døren og forklare fruene, at grønthandleren siger, jeg skal tage varerne med igen, hvis DE ikke betaler. Det skete faktisk enkelte gange, at jeg kørte kartofler og blomkål den anden vej.

Efter nogle sæsoner med mælk og brød om morgenen, blev det så aviser. Betalingen var den dobbelte, men mødetid var 04,00. Jeg husker stadig den morgen aviserne var forsinket, fordi mordet på Kennedy skulle på forsiden i 1963. Jeg havde 2½ time foran mig med trappeopgange i Randersgade, Viborggade og Århusgade. Min forståelse for den historiske betydning af det drab, kunne den

morgen ligge på et meget lille sted. Dertil vidste jeg, at en del af de, der skulle møde kl. 7,00, sad og ventede på klonket i brevsprækken hver morgen. Nogle kunne endda trække avisen i den anden ende, før jeg havde puttet den gennem. Underlig følelse af, at den bare smuttede ud af hænderne, men ingen sagde godmorgen eller andet.

Disse morgen job gav fra jeg var 12 til 17 et helt nødvendigt økonomisk bidrag til min overlevelse. De blev forudsætningen for at jeg kunne bygge den første racercykel og købe den første knallert. Dertil, at have penge til at komme ind på Ordrupbanen, stort set hver torsdag aften, så vi kunne hænge ud over rækværket på den stejle del af banen, og se, nærmest røre ved idolerne, som i sprinter machen forsøgte, at få den anden forrest, ved at kunne stå helt stille på cyklerne.

Sport.

Håndbold.

Nogle tidligere elever fra Vibenshus skole, havde startet en håndboldklub. H61. En af dem vi kendte, var ”slagter”. Landsholdsspiller. Om han var slagter, eller bare hed sådan af andre grunde, kan jeg ikke huske. Der spillede jeg i nogle år. Vi trænede forskellige steder, men mest på Øbro Stadion, i hallen med de gamle og mørke gulvbrædder. Senere på Bellahøj, hvor en relativ ny hal, gav os noget af et chok, da den var ca. dobbelt så lang (internationale mål), som den vante. Vi var ved at omkomme på luftmangel. Det gik ikke helt så godt med klubben på resultatsiden. Nogle af vennerne spurgte om jeg ville med til HG. Vi var tit i KB hallen og se de Københavnske klubber. 2 kampe på en aften og man så godt over det hele. HG og Ajax gjorde det godt i de år. Gert Andersen (Camillas far), var en hård hund, som nummer 4 i midterforsvaret. Landsholdet var ikke det store i de år, men de gjorde væsen af sig i Stockholm i 1962, med en kanon målmand. Vi fulgte enkelte kampe på sort-hvid TV, hos de der havde et sådant. Hjemme fik vi først TV i 1964 og fulgte den endeløse begravelse af Pave Poul Pius den 23.ende (tror jeg det var).

Jeg spillede et par sæsoner i HG på andetholdet, og var med i Norge til en udtagelsesrunde til Ungdomslandsholdet. Kom dog ikke på holdet, men det var stort at spille mod udenlandske klubber. Også en tur i Hamburg med samme trup, hvor vi fik så mange bank, at vi næsten ikke kunne gå flere dage efter. Bankene var ikke kun på måltavlen. De kunne nogle tricks med at sætte albuen direkte ind i nyren på en som ville skyde eller modtage på strengen. Det var også på den tur, jeg fik for meget dårlig whisky. Kastede op hele natten og rørte det ikke i mange år efter.

Cykling.

I vardegade var et par stykker, som havde rigtige racercykler. En af vennernes bror kørte i C-klassen. En anden var kommet i Juniorklassen. Vi havde så nogle ture op ad strandvejen. Vi der ikke var noget ved cykelsporten, på gamle skærveknusere, og de andre på rigtige maskiner, som sang i dækkene og havde denne sprøde lyd fra kæde, når den kører gennem tandhjulene på det udvendige gear. Når de rigtige begyndte at rykke op ad en bakke, og nærmest holdt frihjul for at vi andre kunne følge med, begyndte de næste sportslige mål, at tage form. En af mine meget gode venner i ungdommen, Flemming og jeg besluttede, at det skulle der gøres noget ved. Hans far var flyttemand. En kæmpe, godmodig og med stor lastbil. (Når jeg ser afsnit af Huset på Christianshavn og flyttemand Olsens enmandsfirma, tænker jeg altid på Thomsen. Han var dog aldrig så kolerisk, som Poul Richard). Thomsen havde det princip, at var det over 3. die sal på afgang- og ankomststedet skulle der 3 mand i lastbilen. Flemming og jeg blev så hyret. Jeg husker en gang en ældre dame skulle fra 4. de og op på 3. de det næste sted. Hun havde et dækketøjsskab. Flemming og jeg havde selerne på, men vi kunne næsten ikke rokke den der ting. Den kom dog ned. Op i flyttebilen med Thomsens hjælp og derefter ind i den nye lejlighed. Da vi havde sat den, og den ældre dame gerne ville have den over til den anden væg, mente Thomsen at, det kunne han da lige ordne. Han løftede, så øjnene

var ved at springe ud af hovedet. Satte skabet ned, og spurgte: "Hvad f... har De i det skab?" Mit dækketøj, svarede hun. Det blev åbnet, og hele skabet var fuldt af alt hvad hjertet kan begære af stel til 12 personer inklusiv bestik. Der var ikke gået et skår af noget.

Der tjente vi også til de første cykler. Det skulle gøres billigt, men kvalitet i krank og gear, var Campagnolo. Det mærke måtte vi have til de vitale dele. Prisen var stort set den samme i hele København. Og dyrt. Den udvendige bagerste del af gearet kostede, hvad jeg kunne tjene på 1½ måneds avisture. Far blev bedt om et lån. Han var bedst at forhandle med om morgenen, når jeg kom hjem fra avis turen, men inden han skulle på jobbet kl.7. Vi fik aftalt en afdragsordning på 3 mdr. på de, så vidt jeg husker, 54 kr. sagen kostede.

Senere fik hele den selvbestaltede klub, malet stel i de samme farver og - helt vildt - , eget navn på cyklen.

Cykelløb for begyndere startede kl. 6. I Hillerød, i Roskilde, i Helsingør. Altid kl. 6, senest 7 søndag morgen. Det betød, at vi skulle køre hjemmefra senest kl. 4. En gang boede vi på vandrerhjem. Tror jeg havde fået tilskud fra DCR (Dansk Cykel Ring, Nørrebro, som jeg kørte for). Vandrerhjemmet åbnede først kl. 7, så vi sprang ud af vinduerne fra første sal et par timer før.

En gang, jeg var på vej til Hillerød, lidt før bakken ved Gl. Holte, kom en rytter uden oppakning op på siden. Hej, hvor skal du hen. Hillerød, det skal jeg også. Ole Ritter kørte i A-klassen. Vi fulgtes et par kilometer, han havde lidt opvarmning på turen til Hillerød. Du kan bare hænge på. Vi nærmede os bakken. Det kunne jeg ikke. Hans bagdel blev meget hurtigt meget mindre, men en hyggelig stund havde vi den morgen. Jo, en ting mere. Lige før starten kom han forbi, hvor jeg var ved at være klar. Trykkede på mine dæk. Har du en pumpe? 30 slag senere, var mine dæk, som en bodybuilders hårdeste muskler. Hav en god tur. Den dag fik jeg præmie i enkeltstart. En ske.

Jeg vandt et par præmier mere det første år. Blev rykket fra begynder til junior, hvor de kørte væsentligt stærkere, men var dog med på et hold, hvor vi kørte de 30 km på 44 minutter.

Flemming og jeg cyklede fra København til Lemvig og retur. Turen dertil husker jeg. Det begyndte at regne lidt før vi kom til Roskilde, og holdt først op efter Holstebro. Færgen Kalundborg - Århus gav en pause. Så vidt jeg husker, startede vi ved 6 - tiden og var fremme ved 22 - tiden. En krise opstod. Vi havde den strategi, at kom en knallert forbi, var det med at hænge på hjul. Det gik godt rigtigt mange gange. På den sidste del af turen, kom også en knallert. Jeg startede op, Flemming bagved. Men efter et stykke tid opdagede jeg, at han ikke var der mere. Slap knallerten og kørte modsat. Der lå han. Nede i grøften. Ville ikke køre mere. Fuldstændigt udaset. Han ville under ingen omstændigheder op på cyklen igen. Det lykkedes dog, og jeg husker de sidste 15 km. som at han skulle skubbes det meste af vejen. Vi havde nogle hyggelige dage hos moster og onkel, og det blev kun til en enkelt tur til Thyborøn i de dage. Bagdelen og psyken skulle have ro til hjemturen.

Roning.

Jeg var egentlig ikke specielt aktiv, men havde nogle gode sæsoner i Kvik. Ud gennem havnehullet og Øresund lige om hjørnet. Vi havde gode ture rundt i Københavns havn, og kunne stoppe på Langelinje og købe en is. Ishuset for enden af molen, var berømt for deres store is. En sommer var der udflugt til Nivå (eller lidt nordligere?). Hele klubben af sted. Vi pakkede både en fredag eftermiddag og skulle nå en seng i en baraklejr. Det gik helt fint, om end det var en lang tur. Næste morgen var en del syge. Selv havde jeg det heller ikke for godt og i løbet af dagen, stod det klart, at den var helt gal. Hjemmeværnet blev tilkaldt for hjemtransport ad landevejen. Nogen så syge, at de måtte hjem på en bære.

En sjov oplevelse havde vi, da klubben havde besluttet at skrotte en af de gamle kaproningsottere. Jeg havde aldrig siddet i en sådan før, men fik tjansen som etter. Altså, ham der sidder forrest og får skumsprøjtet før de andre. En motorbåd fulgte, men kunne i perioder knap nok følge med. Det var helt forrygende, at opleve denne fartmaskine, og det var en helt anden sag, at holde takten her, end i

en af de tunge indrægtede firere. Bare én ”ugle” og jeg tror bevidstløsheden havde indfundet sig meget hurtigt, når åreskaftet kom forbi. Vi havde fået lov til at se, om en sådan ting kunne brække midt over mellem to bølger. Motorbåden ville samle op. Vi gjorde alt det, man ikke måtte. På tværs af bølgerne, op i bølgerne, men lige lidt hjalp det. Båden holdt og vi sejlede hjem igen. Vemodigt at se lastbilen køre bort med den, men en større reparation forestod, hvis den skulle have overlevet. Senere blev det til et par sæsoner i Studenternes roklub. Det ebbede ud, da andre ting blev vigtige.

17. Jazz og det første band.

En ven spillede trompet i Tabor menighedens Brassband. Han havde faktisk en trompet. Det var langt ud over mine økonomiske muligheder. Prøvede den nogle gange, og kunne faktisk få noget fornuftigt ud af det. På Blegdamsvej havde de øvelokale. Jeg lånte en sideventilet trompet af korpset. Der var undervisning en gang om ugen. Trompeten og jeg fik det aldrig helt godt sammen. Jeg prøvede så en ventilbasun, også sideventilet, og det viste sig at være lidt bedre. Inden da, havde jeg dog optrådt med et par julesalmer ved en familiesammenkomst på trompet. Basunen følte jeg mig bedre tilpas med. Dog manglede de en tubaspiller og foreslog, jeg prøvede det. Fik ret hurtigt lært ”The River Kwai-march”, men det blev ved det, da jeg opdagede, at tuba, er noget der laver noget bag det hele, der ikke altid giver mening, når man ser noden sammenholdt med melodien. Samtidig var jeg ved at skabe, nogle ikke ret ”gode” naboskaber. Det har faktisk været et generelt problem i alle mine musikår, for hvilken tåbe starter en basun, når man lige har fået lagt børnene.

Vores hus i Ry, var et som englænderne siger ”semi-detached”. Halvtensmur og lige der naboen. En af de kreative, vi havde på den anden side på et tidspunkt, ville gerne give min basun en enkeltbillet til Italien.

Efter Tabor menighedens første træf som ”stand in” for en sygdomsramt trompetist, holdt den del af festen. Jeg havde bare ikke noget forhold til en prædikant, som tordnede ud over forsamlingen i timer, mens vi ind i mellem var band med ”Nearer my good to thee”. Det var måske i den sammenhæng min ordblindhed overfor noder udviklede sig. Indtil da, kunne jeg faktisk spille efter bladet,

hvis det ikke var for kompliceret. Kan dog huske at jeg kom igennem en ting med 4 kryds for.

Derefter blev Tabor Menigheden (De havde mødesal på Lyngbyvej lige før Hans Knudsens Plads) lagt på is, og jeg fik handlet en gammel østeuropæisk basun, hos musikhandleren på hjørnet af Strandboulevarden. Han var blind og en fremragende harmonika spiller. Havde vundet flere internationale konkurrencer, men fortalte, at han måtte opgive det internationale på det tidspunkt, hvor de krævede, at man skulle kunne spille direkte fra bladet på dagen, uden at have set det før. Han spillede en gang, de der to trin nede i forretning, da jeg kom ind. Jeg satte mig og nød det. Da han var færdig sagde han: ”Jeg hørte godt du kom, men du ville vel have sagt noget, hvis jeg skulle holde”.

Det var en gammel forsølvet, meget lille basun. Formentlig fra Østeuropa. Den var nem at spille på, men havde ikke nogen

stor tone. Jeg havde den i mange år, indtil lysten igen kom, og jeg

måtte have en anden. Vi havde fået børn, pengene var ikke til de store investeringer, så den gik ind i en handel med Asgers musikhandel. Landmanden ovenfor bakken i Ry, der gjorde det i violiner og andre instrumenter. Han fortalte senere, at klovnene fra cirkus Mie havde købt den. 7 basuner senere, har jeg i dag en ret gammel Conn (medio 1950), som var den de alle spillede på i min ungdom i jazzklubberne.

Vi spillede ikke ret godt, men vi havde øvelokale i menighedshuset ved siden af Hans Egedes Kirken i Vardegade. Det lå rundt om hjørnet fra kirken og oppe på 3. die sal. Vi øvede så godt vi kunne, men samspillet og soloerne kneb det med. En dag havde menighedsrådet været på besigtigelse i kirken, mens vi øvede. Man kunne høre de skæve toner ned i kirken. Så blev vi forvist. Ingen havde rigtigt andre idéer, bortset fra at vi forsøgte med Vibenshus skole, men så skulle en musiklærer være til stede. Det hele gik lidt i opløsning, men jeg husker en skolefest, hvor vi spillede i gymnastiksalen, og en anden i biblioteket på 4. de. for de ældste klasser og der blev danset kinnidans når lyset "gik ud".

Jazz livet i København var det rene ad libitum. Nyhavn 17 var stedet, også der hvor trætte jazzmusikere dukkede op, efter selv at have været ude og spille. Jammede til den lyse morgen.

Vingården havde ofte lidt mere moderne ting på, mens De Tre Musketerer (Også på Nikolaj Plads) mere var til det traditionelle. Mont Martre i Store Regnegade, var der hvor Ben Webster, og alle de andre koryfæer spillede. Det var hip-stedet og tit umuligt at komme ind. Lokalet var heller ikke ret stort, og gav derfor en utrolig intim stemning.

Kostalden, forsamlingshuset i "Brumleby" lå op mod fælledparken. Hver torsdag var der jazzklub. Man skulle være medlem. Forsamlingshusbænke og borde var klappet op, og især mindre kendte band indtog scenen. Tykt af røg og hormoner trådte vi den traditionelle vuggen på dansegulvet. Islandske sweater eller sømandstrøje og cowboybukser var uniformen.

Medlemskab krævedes af alle de jazzklubber, som havde engangsaftener. På Nørre Vold oppe på første sal, var en gammel dansehal. Papa Bue, Papa Benny, Freddy Fræk på basun, senere banjospiller og kunstner om en hals, fyrede den af i 3 timer.

En særlig aften husker jeg. Gik i gymnasiet. Havde fast portier afløsning på hotel Excelsior. Fik fri kl. 23,00 søndag aften. På vej hjem til mit værelse i Livjægergade, kom jeg altid forbi Vingården, eller cyklen ville den vej. Faldt ind og Svend Asmussen svingede med sit band. Ved 01-tiden ville jeg til at bryde op, men mødte på vejen ud Stuff Smith. Han satte sin forstærker (en lille ølkassestørrelse-ting i bunden af garderoben), men tog violinkassen med ind. Asmussen opdager ham i mængden, og råber hej. Stuff vinker afværgende og går mod baren. Jeg vender om og får min bedste nats jazzoplevelse. Stuff lader sig overtale, og Vingården lukkede modvilligt kl. 05.

Gymnasiet den mandag husker jeg ikke noget særligt om.

Ved gammel strand lå også en klub. Den havde længe åbent. Der kunne man altid søge hen, når alt andet var gået i stå. Ovenpå mælkepoppen på Strøget, var atter en klub. Adrian Benzon spillede jævnligt her, med hans mini bigband. Jeg husker ikke hvordan vi vidste, hvem der spillede hvor, men var det noget vi måtte høre, vidste vi det. Jazz og ungdomslivet var kædet sammen, medmindre

man var til Rock. James Deans film blev vist og der var slagsmål som standard foran biografen på Vesterbrogade. Rockerne på eller uden MC mod alle de andre, især de brylcreme trimmede scooter-drenge. En del af Københavnerlivet jeg ikke deltog i, da vi langhårede sweaterdrenge i bedste fald fik en bemærkning om, at han troede det var en pige.

det skal vel tages positivt, når mange protesterede over, at ”nu spiller vi sidste nummer”.

”Nutiden” og jassen.

I 1983 dannede vi den første spæde start til det, der stadig er mit jazzmusikerliv. På Den Sociale Højskole mødtes vi fredag eftermiddag. Det udviklede sig senere til at jeg blev organisator for Ry Jazzværk og Ry’ Orleans Jazzband. Andre bands jeg har spillet med er Skanderborg Hjuldamper-service, Midtjysk Jazzkræs, samt i perioder en del afløserjob i midt- og vestjyske bands. Over årene blev det til mange Riverboat Festivaler, en tur til Frankrig og et par gange Holland. Bortset fra disse jazz højdepunkter, har vi mest spillet til private fester fredag og lørdag aften. Det gjorde også, at jeg 1997 trængte til en pause. Vi havde mange job med bandet, og familie- og venneinvitationer kommer altid senere end booking af bandet. Mange gange forsøgte jeg kompromiset, deltog i en del af festen, for så at ende i et forsamlingshuskøkken og i nogle timer vente på, at vi kunne komme ind efter talerne. Det har nu altid været gode oplevelser, når vi kom i gang, og

Folkeskolen.

Jeg skrev for ikke så længe siden et par sider om mit liv på Vibenshus skole.

Artiklen blev vel modtaget på skolen, og ligger nu på deres hjemmeside.

Den er her indsat i sin fulde længde:

En flettet skammel.

6 b på Vibenshus skole. 13 år gammel og vi havde sløjd.

Gasbrænderen under snedkerlimen skulle startes i god tid, så den brune stive ting, kunne blive medgørlig og varm. Noget skrammel, at smøre på med en pind, uden at brænde sig.

Sløjdlæreren fik lært os, at save og høvle en firkantet stok, til en ottekantet, som kunne ende med en sekstenkant og til sidst en rundstok. Rammesaven kunne være lidt besværlig at indstille. Især ved lange snit blev den tunge del af saven til irritation og klingens kørte skævt.. Fugtsvans havde kun læreren.

Vi skulle producere en skammel.

Sløjdsalen lå i kælderen. Der var udsigt til knæ, som gik forbi og skolegården med halvtaget, hvor man kunne gå i læ, når det regnede. Ophold indenfor i frikvarteret var forbeholdt dem med seddel hjemmefra. Gårdvagten havde sit hyr, når trængslen på de udendørs toiletter blev for stor og mange tog lang tid. Køen om vinteren blev sommetider tider reduceret, når en del besluttede sig til, at næste frikvarter kunne være en mulighed. Især i pigegården havde man problemet. Men de havde også noget med at ville klemme sig 2 ind i de små aflukker. På et tidspunkt blev det gennemført, at der ikke skulle være en pige- og drengegård. Det følte længe, som lidt forbudt område at gå derind. Spisefrikvarteret var, at spise madpakken, som blev omdelt. Københavns kommune havde en madpakke og mælkeordning, som man skulle tilmelde sig ved årets begyndelse. Vi tilhørte ikke den mest velhavende del af familierne i området (som de fleste), men det var alligevel lidt forkert, at skulle være på madpakkeordningen. Så ikke alle i klassen fik madpakker. Der var 2 stykker jeg især husker. Leverpostej med en sirligt og aflangt udskåret rødbede på toppen. Rødbedesaften havde spredt sig til underlaget, så halvdelen af madden var mere eller mindre rød. Den anden var gummiosten. Den kunne trækkes i siderne og enderne uden at gå i stykker, MEN hele madpakken med de 4 halve lugtede og smagte af den. En ¼ mælk blev omdelt af den der havde ansvaret for at hente til hele klassen den måned. Spånkurv og 26 kvarte sød i brune og moderne flasker med trifolium trykt på låget, krævede sin dreng, at slæbe op fra kælderen.

Der skulle stilles op i klasseformation med de højeste bagerst, når fru Omand holdt morgensamling i skolegården. Hun var en smilende lille rund dame, som havde muligheden for at overskue alle på tredje trin ved den højre hovedindgang (Drengegården). Bortset fra de gange hvor jeg blev sendt til hendes kontor, har jeg kun gode minder om hende.

Storm røg cigarer. Han havde en underlig vane med at tænde en tændstik eller en anden lighter, for derefter at udtage bunden af en aflang benzinlighter, for så at tænde den og til sidst cigarstumpen. Det gentog sig mange gange på 45 minutter. Han rokkede sig ikke fra det forhøjede kateter. Skrev en gang imellem bagudvendt på tavlen. Efter timen kunne man se en solnedgang, der havde den størrelse hans arme var lange. Han kærede sig ikke meget om disciplin undervejs, men pludselig stod man uden for døren. Der var vinduer i. Og så blev tiden lang.

Søren Hansen var en moderne lærer. Han lyttede og engagerede sig i os. Han havde SÅ dårlig ånde. Var god til at undervise, yngre end de andre på lærerværelset, hvor vi ikke kom. Lærernes allerheligste. 2 gange i alle årene måtte jeg forcere den tærskel, med risiko for eftersidning. Den ene gang havde jeg taget mod til mig og meldt ind som frivillig, for at gå op og spørge om vores underviser var syg. Den anden var aflevering af en regneopgave, som blev færdig lidt sent.

Vi lærte skråskrift i første klasse. Efter sirligt at have slogets med det i 3 år, og blækletterne fra de dårlige blækstifter og det altid beskidte blækhus, blev der afholdt afstemning blandt forældrene. Formskrift eller skråskrift. Det blev formskrift. På den igen. Vi fik dog lov til at bruge skråskriften valgfrit. Det var der næsten ingen som gjorde, for så var man ikke med på moden. Blækregning kunne være et mareridt. Man havde fået skrevet det meste af en side, og splat. En ordentlig klat midt i det hele. Om igen. Ordenskarakteren var ligeså vigtig, som regnekarakteren. Fra 1. ste til Realen (10 klasse) var oplevelsen af disciplinen og overholdelse af spillereglerne måske det der gjorde størst indtryk. Mange gange når karakterbogen skulle med hjem til underskrift, hvilket var en gang i kvartalet, stod bemærkningen ”Morten er meget urolig i timerne”. Straffen hjemme var dels en skideballe og dels reduktion i ugepengene. Østerbro i 50’erne var præget af mange arbejderfamilier. Nordhavn, Østre Gasværk, de små lokomotiver, som kørte op ad den lange rampe, for at læsse kul af på toppen. Om vinteren kunne man se folk samle tabte kul op langs banens nederste del. Den positive mistanke var, at banearbejderne måske kom til at tabe lidt ekstra kul i den koldeste tid. Lejerboliger med toilet i gården for nogles vedkommende, men de fleste havde træk og slip. Det var en stor dag, da der blev installeret en gasvandvarmer i køkkenet hjemme. Oliekamin kom først senere. Det var min opgave at hente koks i kælderen og tømme aske. Da olieka minen kom ind i huset, var det så et spørgsmål om at hente de blå 20 liters dunke hos købmanden. En smart forretningsmand fandt dog hurtigt ud af at komme forbi jævnligt med sin vogn. Han bar også gerne petroleum til døren. Østerbro svømmehal var manges væsentligste hygiejne. Bademesteren kom med træuld, så man kunne blive skrubbet ordentligt på ryggen. Helt rød på kroppen var en tur i klorvandet bagefter en lise. Det kolde og der hvor man kunne komme i dampbad var helt specielt. Mænd der sad og lå. Enkelte var mest inspireret af kroppene, så der kom jeg ikke så tit.

I 7. ende klasse skulle vi deles i A og B. Fårene fra bukkene eller som Niels Hausgaard siger ”De praktisk begavede”. De der lå på grænsen, kom til prøve. Det blev min lod. Det var med lodder og trisser B-holdet blev resten af min skoletid på Vibenshus. Vise mennesker havde tænkt, at de praktisk begavede skulle hedde A.

Skamlen var målet den vinter. En af mine venner havde fået et ”ager”. Løst krudt til en startpistol. Du skal bare lægge den på høvlbænken. En på hatten. Det sang for ørerne i flere minutter og arret på højre pegefing er der stadig. Læreren blev helt stum. Så forvirret ud, og jeg havde regnet med endnu en tur til Omands kontor. Han sagde ikke noget i flere minutter, men nærmede sig bare. Hammeren i min hånd rystede. Den sorte plet på høvlbænken blev inspiceret. Total tavshed i hele kælderen. Stormen brød ikke løs. Han stod bare der og så. Det blev straffen. Han vendte sig bort i dyb tavshed. Mange år senere har jeg gættet på, at han måtte have været modstandsmand eller oplevet skud under krigen i sin nærhed. Fletværket var et større projekt. De lange tråde skulle flettes af ét stykke. Hele skolegården var fuld af tråde. Vi hjalp hinanden med at trække. Nogle trådte i de andres. Benene viklet om. Faldt og gribede, mens vi fik endnu en stump viklet. Jeg fik mg+. Skamlen eksisterer stadig. Bor i mit køkken. Og nu er den kun 46 med udsigt til have mange runde fødselsdage endnu.

Til sidst lidt facts om mig:

Jeg begyndte i første klasse i 1954. Som de første fik vi ny karakterskala til realeksamen i 64.

Derefter fortsatte jeg på Østre Borgerdyd. Student i 1967, og senere socialrådgiver i 1971.

Vi flyttede til Jylland og nu har jeg været afdelingsleder på Den Sociale Højskole i Århus i 29 år.

På et tidspunkt i ens liv, bliver fortiden vigtig. Derfor denne lille beretning.

Stemmingsbilleder fra 1962 – 64.

Forfatteren og Frank bagerst. Håndbold.

Sidste skoledag 1964.

Realen havde fri.

Signe Bigum Omand.
(Jeg kan huske forkert med navnet og stavemåden, men jeg tror ikke hun havde Islamske rødder.)

Søren Hansen. Fysik og vikar.

. FRØKEN Tysk – Ladevig

Fru Bachausen.
(Hun var sød og lod mig sove, selvom jeg sad på første række.
Hun vidste måske, at aviserne skulle ud kl. 04).

NORDHAVN hvor kranen kørte på tværs af vejen. (Bag S-togs broen kørte de små lokomotiver op til Østre Gasværk. De tog tilløb helt fra Nordhavns station, og man kunne høre hvordan de gispede og stønnede for at klare Opgaven).

Altid sorte fingre.

Nutidens håndrensecremer havde vi ikke. Margarine og godt med knofedt, og man kunne være heldig, at se det meste af hvide hænder igen.

Et møde med politiet.

Jeg rodede med cykler. Byggede om, satte gear på, og det måtte ikke koste noget. Således fandt jeg i en kælder et gammelt, men ikke ubrugeligt cykelstel. Thomsen havde indrettet et kælderrum, som et mindre cykelværksted. Det var en fordel, at han også var vicevært i ejendommen.

Vi havde efterhånden en del stumper fra tidligere cykler, og det lykkedes at bygge en nogenlunde cykel ud af stellet. Jeg solgte den til en i Århusgade. Et år senere kontaktede han mig på den trekantede legeplads. Om, jeg havde stjålet den. Nej, stellet lå bare i den der kælder. De havde forsøgt at bytte den ind for en ny cykel, men cykelsmeden havde set i registret, at den var stjålet. Flemming mente ikke at kunne huske noget. Jeg blev indkaldt til afhøring på politigården. Forklarede og hørte aldrig senere til sagen. En mavepirrende oplevelse, at gå ind på den gamle trekantede beton politigård, og finde et kontor, hvor en politimand, som egentlig var meget flink, sad og spurgte. Jeg var under den kriminelle lavalder, og efterfølgende har jeg tænkt, at bare det at jeg mødte og det lød sandsynligt, blev sagen henlagt.

Dæklapperen.

Jeg havde en lille bitjans med at lappe ringene fra nogle af de andre på cykel. Hjulene på en racer havde ikke fælgkant, men dækket inklusiv slange, blev limet direkte på den konvekse fælg. Pirelle var mærket. Punktering til cykelløb. Hurtigt af cyklen. Reservedæk under sadlen og var man hurtig, gik der kun 2 – 3 minutter, før det gik derudaf igen. Men lapning kostede. Dækkene var syet under maven, så når hullet var fundet, blev der sprættet mindst muligt op. Det syge sted fik en lap, og fars rigger og sejlmagers liv, havde lært mig at bruge en lædernål og handske. Det blev nu ikke til mange penge, men nok til, at der kunne købes et nyt dæk ind imellem til min egen cykel.

Sidste check.

Inden løb, skulle alt gås efter. Kæden skilt og fedtet af i petroleum. Gerne natten over, og var den slidt, havde man et problem. Kæden blev holdt i hver sin ende, og var buen for stort, kunne man stort set godt opgive at stille op til noget som helst cykelløb dagen efter. Var hjulet en lille smule ude af fokus i højden eller sidevers, var samme konklusion. . Der blev strammet egere og slækket så hjulet kørte snorlige mellem bremsebakkerne. Jo tættere disse kunne komme fælgen, jo bedre effekt.

Gearet var et kapitel for sig, og efter begynderklassen, måtte vi bruge højere gear og sommetider 2 tandhjul foran. Jeg havde et simplex til at begynde med, men da Campagnolo kom på, var det en drøm. Klunk og næste gear lå der bare. Hittet var, at have gearskiftet i bunden af det bøjede styr. Man kunne så skifte, uden at skulle ned på den skrå stiver fra kranken til forgaflen. Der blev trukket kabler og cykler bygget om, men et eller andet sted handlede det i sidste ende om ham, som sad ovenpå.

Knallertmekaniker.

Den der Tomos var brugt, og det viste sig senere, total slid i hovedlejerne. Havde pedaler, som en remisens fra fortidens cykler med hjælpemotor. Efter 14 dage med den ”nye” knallert, besluttede jeg en hovedreparation. Kørekort var ikke noget man skulle have, men forsikringspolice blev cheket af politiet et par gange.

Motor af, totalt adskilt, og nye hovedlejer købt. Var ved at montere i kælderen, da far kommer ned. Han er helt rød i hovedet. Den er ikke betalt endnu, og du har bare skilt den fuldstændig. Siden besluttede jeg, da jeg selv fik børn, at starte med, ”Hvad har du gang i?” Eller tilsvarende. Den dag i kælderen blev samtalen afbrudt, af en konstatering fra min side. Det var ikke hans penge der på spil. Han kunne nok ikke overskue det der projekt, men havde ikke overskud til at tro på, at det var der måske andre som kunne. Vi voksede fra hinanden i den stund. Jeg besluttede at leve mit liv. Han måtte finde ud af noget andet selv, for jeg kunne ikke bruge ham til noget, på det tidspunkt. Senere har jeg tilgivet. Men ikke glemte, som Nelson Mandela så klogt har sagt.

Motorcykler og far stod af.

Da jeg senere købte og reparerede de brugte, fik jeg sjældent kommentarer, men heller ikke den mindste antydning af interesse. Han var stået af, og i forhold til mit gymnasium havde han ingen spørgsmål. Spørgsmål var vel egentligt den manglende evne til at interessere sig for noget, der ikke havde direkte reference til ham selv. Med motorcyklerne kom vi ud over, hvad han vidste noget om. Men i stille stunder, kan jeg ønske, at han bare havde lettet sin åndelige horisont en lille smule ud over sejlskibenes- og krigens tidsalder. Han kunne aldrig acceptere et intellektuelt nederlag. Selvom vi havde hentet Nordisk Konversationsleksikon fra 1946, og konstateret, at han tog fejl. Var den sidste bemærkning, når leksikon skulle tilbage i reolen, .. men alligevel.

Det var koldt at ligge en vinterdag under maskinen, som ikke gjorde som den skulle.

De engelske motorcykler havde det med ikke at, ville starte, og bremsning var heller ikke for godt. Jeg havde fået fjernet blindtarmen. Triumphen stod og ventede på mig. Og lidt for tidligt måtte den sparkes i gang. Smerten i såret blev ikke mindre, da jeg var ved at skride med maskinen i en klump is. Sporvognsskinner og rester af is, var mareridtet. Triumphen åd kæder hurtigere end jeg havde råd til at købe.

BMW'en var luksus. (Købte den dog først efter gymnasiet, da indkomsten blev mere stabil). Ingen kæde, men kardan. Skiftede udstødning, men ellers var den pålidelig, som bare den. De kolde vintertage, var den nu ikke altid villig, men det med at ligge og reparere husker jeg ikke særligt om. Det var transportmidlet, som ikke alle havde. Anne og jeg tog en gang en tur til Lemvig på BMW'en, 6 timer. Tiden uden fartbegrænsning, og vi kunne nemt udkonkurrere toget. Der var altid parkering, men den var lidt hård med benzinen.

Læreplads.

Cykelsmeden på Strandboulevarden var forhandlingsvillig. Vi var tæt på en aftale. Af en eller anden grund begyndte jeg at lave lektier. Alternativet var modelsnedker. Havde undersøgt mulighederne, som ikke var mange, men dog tilstede. Realeksamen med mg+ i snit, gav mulighed for at komme ind på de bedre gymnasier i området, og sådan endte mine lærepladsovervejelser.

En ven.

Uffe kom til skolen, da vi var begyndt i realen. Moderen var kredslæge og faderen overlæge. De boede i en kæmpe lejlighed i Stockholmsgade lige overfor ambassade kvarteret. Det var ikke gået ham så godt i den forrige skole, men det gjorde mindre. Vi blev hurtigt venner. Hans bror Kåre var nogle år ældre. Vi filtrerede sprit gennem et kulfilter og holdt nogle gevaldige fester, når forældrene var i sommerhuset i Asserbo. Spritten blev tilsat ekstrakt, så der kunne serveres Gin, Vodka eller Whisky. Der var også et apparat til at destillere vin til sprut. Det tog enorm tid, men virkede. Det var ret meget forbudt, og de fleste blev da også opdaget, når der opstod brand, fordi anlægget eksploderede. Steins laboratorium har givetvis aldrig solgt så mange kølerør, som i disse år. Risvin var det store hit. Balloner med den gærende saft i hele kælderen, som hos Kjerulfs var opvarmet via fjernvarmen.

Forældrene tog ofte til Asserbo. Så blev der organiseret fest. Det værste var dagen efter, hvor vi skulle få et i udgangspunktet, pænt hjem til at ligne sig selv. Forældrene må kunnet have lugtet røg og resten, men sagde aldrig noget, bortset fra en gang, hvor en festdeltager, havde tømt sit rødvinglas i Wegener læderstolen. Så blev Uffe og Kåre ”groundet”. Ingen fri bil til Kåre, og Uffe måtte

ikke være ude om aftenen.

Vi havde dog stadig festmuligheder. Asserbo, når forældrene ikke var der. På Strandkroen var der jazz hver lørdag. Nogen kom efter pigerne og nogen efter jazz. På det tidspunkt, var jeg nok sådan lidt midt imellem. En gang vi havde fest i sommerhuset, var en pige

og jeg ude at gå i plantagen i en sen natteime. Meget sød var hun. Pludselig besvimede hun i mine arme. Lå der på skovbunden. Den ene tanke var at, nu skulle vi lige til at have det lidt sjovt, og så besvimer hun. Den anden, hvordan får jeg hende tilbage til huset. Forsøgte at bære hende i armene. Vi var kommet ret langt væk. Det blev for trættende og endte med at hænge hende over skulderen. Festdeltagerne tog det helt afslappet, da jeg forpustet ankom med pigen. Hun fik lov at sove og resten af festen husker jeg ikke.

Uffe havde en Sachs og jeg en Tomos. Vi besluttede at køre til Lemvig. Der var ligeså langt, som på cykel, men væsentligt mere afslappende.

Vi nåede en del rundt den sommer og som altid, var Onkel Anders og Moster Anna glade for besøg. For os Københavnerne, var det en udflugt, der ville noget. Nærmest en heltedåd at, køre helt over til den anden side af Danmark.

(Pause på vej til Lemvig).

(Uffe, Bovbjerg. Skinnerne var fra da man byggede høfterne.)

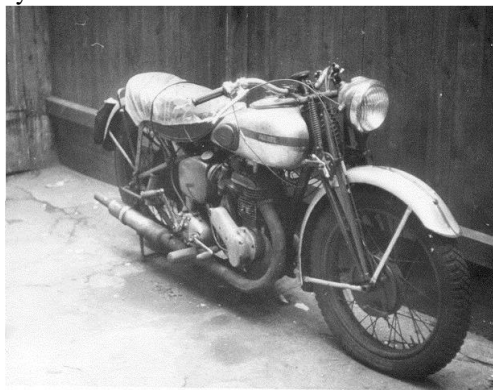
Motorcykel.

Som i dag, så den gang. Så tæt på 18 som muligt, kørekort. Jeg tog nu først MC kortet og derefter bil i 1965. Jeg havde udsigt til at kunne køre MC, men bil var udenfor rækkevidde. Hverken mor eller far havde kørekort, endsige nogensinde tænkt i at eje en bil.

For nogle år siden skrev jeg en artikel, som blev offentliggjort i Touring Nyt nr.1 2001: "Dengang og nu", var deres overskrift. Min var: "Om at køre igen". Artiklen kommer her i sin fulde længde:

Om at køre igen.

Rundt omkring i vennekredsen og på gaderne, møder man mennesker, som ikke før havde afsløret interessen for MC'er. I mange år var det ikke på dagsordenen. Børn, arbejde, hus og andre fritidsinteresser fyldte hverdagen. Men inderst inde lå interessen der stadig. Sådan gik det også mig. For et par år siden fik jeg så igen en MC. En Guzzi var også på ønskesedlen i 1965, da det første styrebrev kom i hus, men helt uden for rækkevidde rent økonomisk. Den første cykel blev en Ariel 500 cc, en cylinder model 1946.

En bekendt lidt længere nede ad gaden, havde den stående, og jeg kunne fortsætte på hans indregistrering. Prisen var ikke stor, og jeg skruede en del den vinter i baggården på Østerbro. Ski... koldt, men køreklar blev den.

Når den skulle sparkes i gang, var det en god ide, at huske at sætte tændingen ned. Glemte man det, var en tur hen over styret et meget sandsynligt resultat. Den smed en masse olie, og da jeg skulle prøve den

”nye” Helsingørmotorvej, kostede det et par sko. Den smed så meget olie, at den højre sko var sort, mens den venstre stadig havde den lyse gule farve.

Som det vil være nogle bekendt, er Engelske maskiner skruet sammen sideværs, mens de fleste andre samles nedefra og opefter. Altså bundkar nederst osv. I England valgte man at samle det hele, så ”bundkarret”, skal samles med pakninger. Derfor (måske) har de også separat olietank, så man kan være sikker på, at der hele tiden er olie, der kan dryppe ned i sumpen, og videre ud på asfalten.

Den (Arielen) kunne justeres i styringen, med en gevaldig skrue, og forgaflen hoppede lystigt op og ned i tak med ”fiskekutterens” dunken. Den blev stående i gården, indtil en utålmodig vicevært kørte den væk. Inden da var det blevet til en Triumph 1952, 500 cc med affjedring indbygget i det bagerste nav. Det virkede bedst, når der var en rimelig kraftig passager på bagsædet.

(Triumph 1952)

Den åd kæder hurtigere end jeg kunne købe dem. Så røg koblingen, men den nye Tiger og ikke mindst Bournevillen stod på ønskesedlen. Det blev det nu ikke, men den sidste i rækken en BMW R50 fra 1962. Tidligere politimaskine, som bare kørte. Lidt tung at starte i 5 graders frost. Det største problem var, at bremse med højre fod. De engelske maskiner havde bremsen på venstre side. Så en enkelt gang var jeg ved at smadre gearkassen, da det forkerte ben kom i brug. Det virkede nu udmærket, at hamre ned i 2. det gear, og gearkassen holdt til det.

(BMW R50, 1962)

De 5 år, hvor MC’erne ikke bare var for sjov, men transportmidlet, husker jeg ikke tilbage på, som specielt morsomme, men det var nu den måde vi bedst kom af sted på, for en rimelig penge. Koldt om vinteren og særlig teknik for at undgå at blive fanget af sporvognsskinnerne. De glatte brosten kunne være en prøvelse i regnvejr, og at overhale en sporvogn uden at ramme den næste der kom den anden vej, var en speciel oplevelse. En Jaguar Type E, ville gerne være med hen over lyskrydset. Det

fik den lov til, men på de første 200 m var selv en BMW R50 med på linien.

Det indre København var også i 60’erne en prøvelse. Strøget var ensrettet, parkeringspladser få og Universitetet havde mange lokaler rundt omkring i byen. Her var MC’en genial, da man kunne nå frem til næste forelæsning og få en siddeplads inden de andre. De gange den ikke ville starte første gang, blev det til en ståplads og ofte ude på trappen.

Lange ture blev det også til. Sommerudflugt til Vesterhavet. En tur mellem folkevogne og flere folkevogne, for så endelig at overhale endnu en folkevogn. En gang smækkede bagageklappen (den sad forrest) op over ruden. Ved lidt hjælp i form af tegn og fakter, kom føreren ind i vejkanten.

Fornøjelsen ved at kunne vælge.

For et par år siden lokkede en ven mig ud at se på Guzzier. California var målet, men pengene rakte kun til en mindre. Et par år før, havde vi fejret sølvbryllup på en græsk ø. Der lejede jeg en Harley. På en parkeringsplads, valgte Harleyen at lægge sig ned. Den ville bare ikke op igen. 225 kg. var mere end jeg lige kunne rette op alene. Der blev det besluttet, at de tunge drenge må lege med de tunge maskiner, og at køreglæden ikke bliver mindre at, at man ”kun” har en V50. Endnu en tidlige-

re politimaskine, med plads til maskingeværet i den venstre sidetaske. Lidt slidt i transmissionen, men helt galt med det elektriske. Ledningerne hang og var slidte i bogstaveligste forstand, da den forrige ejer havde tonset et kæmpe bagdæk ind i ramme, hvorefter al isolering var slidt af ledningerne til den bagerste del af maskinen. Tændingen ville ikke og det hele viste sig at være et starterrelæ, som var stået af.

Sådan kan man fornøje sig i mange timer med fejlfinding, men på værksted – det skal den nu ikke. Så hellere bruge en hel søndag på et mindre problem. Det er æren, der står på spil. Værksteder er noget for biler, men MC'er er noget vi selv roder med. Som Falck manden sagde, da han samlede mig op på Mors sidste sommer, ”Motorcykler er bedst i ejerens hænder. De ved mest om den slags”.

Den kan det jeg gerne vil (Guzzien) – køre MC. Og nu kan den få lov at hvile sig, når vejret ikke er til Italienske oplevelser på landevejene. Så må Toyotaen holde for. Det skal være sjovt at køre MC. Derfor er det dejligt at kunne vælge.

(Moto Guzzi V50 mk III, 1987)

Nu fornøjer jeg mig sammen med en BSA ven om vinteren. Et komplet værksted, varmecentral for byggeriet - altid 20 grader – og Guzzien overlever blandt 4 BSA'er en BMW og en Honda hver vinter. Godt nok er Guzzi godt, men det er nu en fornøjelse også at se andre på vejene med de samme interesser.

Californiaen kommer nok i hus en dag, men det haster ikke. Efter et liv uden MC i 30 år, går det nok,

at vente et par til, nu hvor vi er ude at køre igen.

Leveregler i trafikken.

Det er anderledes nu. Efter 30 år uden MC, opdager man forskellen. Unge forjagede mødre med barnestol og de der skulle have været af med kørekortet for et par år siden. Efter et par år i trafikken igen, må man sande, at ”pas på dig selv”, er den eneste vej frem, for de andre gør det ikke. Da jeg sidste år var ved at komme af med livet på motorvejen mod Århus, - en overhalende pressede en mindre overhalende, som så pressede mig ud i rabbatten. Han blev nu DUNKET, da vi mødtes i næste lyskryds. Ellers er det ikke et spørgsmål om overlevelse og de stærkes ret, at køre i den danske trafik, men hvor er der forskel på danskere, når man møder dem i trafikken og i festligt lag. Kan vi lige få indkredset den problemstilling, da vi gerne alle vil OVERLEVE i trafikken? Jo vi kom først frem, - alle de andre var tåber – men vi fik vist dem baghjul.

Ikke mere moralisering, men blot et fromt ønske om, at vi alle overlever næste generation, hvor vi skal have børnebørn, komme på plejehjem, måske hospital inden det hele holder op. Men ellers er det en fornøjelse igen, at være på landevejen, med de valgmuligheder der gives, i form af alternative ruter, hvor man kan undgå stressede danskere, der hele tiden vil frem, uanset.

Sejlads.

Kjerulfs havde en lille spidsgatter. Bare det, at have stor lejlighed i Stockholmsgade, bil på gaden, sommerhus i Asserbo og en båd i Svanemøllen, var lidt ud over det, jeg var, vandt til. Kåre var en god sejler og Uffe en god gast, så de første ture nød jeg på turistklassen. Vi sejlede sommetider til Sverige. I Bostahusene gik det galt i indsejlingen. Båden havde ingen motor. I en vending lige ud for havnehullet stod vi helt fast. Jeg havde ikke prøvet at stå på grund før, og var noget usikker på situationen. De lokale sad foran huset på kajen og tyggede skrå. En forsøgte, at pege hvilken vej vi skulle ind, men lige da, var vi ikke modtagelige for gode svenske råd. Kåre smed tøjet og sprang i. Han fik os fri, men nu var det kun Uffe og jeg, som var sejlede. Kåre forsvandt langsomt agterud, da han ikke havde en chance for at svømme båden ind. Mine få sømandskundskaber kom på en alvorlig prøve, da Uffe overtog roret. 2 opgaver. Vi skulle undgå at gå på grund igen, og vi skulle samle Kåre op. Han råbte og fægtede, mens han stod på grunden. Det hele endte med, at han selv svømmede i land og tog imod fortøjningerne.

Gymnasiet.

Østre Borgerdyd var egentligt et drengegymnasium. Som eksperiment havde man netop optaget piger på nysproglig og klassik sprogligt spor, men på matematisk-fysisk var der ikke tale om, at piger kunne optages.

(1.g i 1964)

Mest drenge fra det bedre borgerskab. Vi var to, der kom fra arbejderklassen. Det første år, forstod jeg simpelthen ikke, hvad de talte om. I en periode, var jeg ved totalt at opgive. Vores dansklærer havde besluttet, at være lidt morsom, samtidig med at han ville sætte fokus på mine manglende færdigheder. I 3 måneder begyndte han hver time med det han kaldte "Lindstrøms kvarter". Lærebogen, var Madvigs uddrag af dansk guldalder digtning mv. En analyse af guldhornene slog helt benene væk under mig. Jeg havde læst hjemmefra, men givetvis ikke forstået dybden af digtet. Fik det så for igen til næste gang, og husker stadig, hvordan jeg hjemme stort set var ude af stand til at se bogstaverne, endsige fatte indholdet. En tyran var han, men fik dog mine øjne op for Scherfig og Rifbjergs "Den kroniske uskyld", som det var muligt at læse og identificere sig med. Han havde også "oldævl". Det lå mandag morgen i første time. Den havde jeg ofte svært ved at nå, da jobbet søndag aften og efterfølgende jazzklubbesøg havde krævet en del af nattetimerne. I 2.g flyttede jeg hjemmefra til et værelse overfor skolen i Livjærggade. Derefter kunne jeg selv skrive i meddelelsesbogen, som skulle underskrives af Rektor efter morgensamlingen. Denne fandt sted øverst oppe i en alt for lille sal. Det skete jævnlgt at nogen besvimede efter 10 – 15 minutter. Rektor havde hver morgen efter sangen, en lille opsang eller anekdote, inden vi gik videre til 2.den time.

Vi har sikkert været en besværlig flok at holde styr på. Derfor var nogle underviseres pædagogik præget af det man kan kalde, kort snor. Andre var mere moderne, med det resultat, at vi slappede af, også med afleveringsfrister. Jeg skylder stadig enkelte matematikafleveringer. De ugentlige fysik-rapporter er jeg dog helt på omgangshøjde med.

Pigerne ville gerne have hjælp til matematik i pauserne. Der var vi ikke sene til at tilbyde assistance. Min styrke i gymnasieårene lå absolut i frikvarterene og i fritiden. Det var lidt besværligt med pigerne i begyndelsen. Moralen var, at gik man i seng med en dreng, var man nærmest fortabt luder. Solidariteten bestod derfor i, at tie stille overfor vennerne. De der ikke havde erfaringer, var dog enormt nysgerrige, så vi havde en hårfin balance. Det var også lidt besværligt, indtil jeg flyttede hjemmefra. Til fester var der som regel et ledigt værelse, hvis man ikke kom for sent og det var optaget. En gang var toilettet eneste mulighed. Det bankede mere og mere voldsomt på døren. Stor undren, da vi kom ud og lidt fnisen. Lidt pinligt, at se kondomet stadig flyde nogle timer senere, da jeg selv skulle på toilettet. Selvom det blev lettere med eget værelse, var der også her forhindringer. Mit værelse stødte op til en ældre dames, som havde boet der mange år. Der var kun en almindelig, men låst dør imellem. Jeg fik en påtale fra værtinden på et tidspunkt. Lejeren havde nok syntes, at det gik lidt for muntert til.

Det var også i 2.g. jeg fik kørekort og købte Triumphen. Det var rimeligt populært, at kunne køre hjem efter gymnasiet. Klassekammerat Baumgarten havde en Matchless. Vi havde mange stunder med at reparere og køre ture. Der var lidt mere skud i hans.

Der var mange gode fester. Private eller på gymnasiet et par gange om året. På gymnasiet var der opsyn af lærere, og nogle blev prikket når de dansede for tæt. Sluttidspunktet var kl. 23 eller sommetider 24. Derfor var det et spørgsmål om, hvis forældre, der ikke var hjemme. Vores lejlighed var alt for lille, og mor og far var altid hjemme, så det var ikke en mulighed. Derimod var en lejlighed ved søerne næsten altid forældretom i weekenderne.

Studentereksamen var lidt af en gyser. Jeg gik sort i kemi og scorede 03. Reglen om at laveste og højeste går fra og gennemsnittet af resten skal give 13, betød, at jeg skulle have mindst 7 i historie. Jeg trak Tysklands historie fra 1880 til 1910. Tysklands indre omvæltninger gik ikke ret godt, mens udenrigspolitikken gik en del bedre. Fik 8 og huen.

Den obligatoriske tur rundt om statuen på Kgs. Nytorv og så fester i lange baner. Sct. Peppers Lonely hearts clubband (The Beatles), var netop udkommet. Vi kunne alle teksterne til sidst. På natklubberne blev der eksperimenteret med psykedeliske farver. Teknikken var, at lade vandfarve løbe ned over en glasplade, mens det hele blev vist på væggen og et rockband spillede sindssygt højt, ofte uden særlig melodi. Man kunne købe en joint eller deltage i en rundkreds, hvor hashpiben gik rundt. Et rituelt fællesskab og protest imod magthaverne. Pornoen blev lidt senere givet fri. Den væsentligste betydning af det, var, at de små butikker i sidegaderne til Strøget, nu udstillede sagerne direkte i de lave butiksvinduer. Bogen Fanny Hill, blev først beslaglagt af politiet, og senere frigivet. Formentlig, den væsentligste årsag til den store salgssucces.

BILAG 1.

2004. (Jeg havde for et par år siden, en intension om, at begynde det skriveri, som foreligger her i en stadig ikke færdig form. Den gang blev det kun til den opsummering, som følger nedenfor).

Far.

Han fortalte en gang, da jeg var flyttet hjemmefra, at han var ved at skrive om sin opvækst. Vi fandt beretningen, da vi ryddede op på plejehjemmet efter han var død i 1992. Han døde mens jeg var i England til et møde i Southampton med kolleger fra Holland, Tyskland og England.

Hans beretning, så kort den nu blev, følger her: (Jeg havde lidt tummel med at få de "gamle" filer fra 1992 til at spille sammen med nutidens EDB systemer, da æ, ø og å var røget ud af teksten. Har efterfølgende forsøgt at gætte, hvad der stod oprindeligt).

Faktuelle data: Henning Valfrid Lindstrøm født den 24.09.15 – 0325 død Oktober 1992.

Gift med Erasmie Nordentoft Lindstrøm født Mikkelsen den 23.12.18 – 0994, død den 5 marts 1979, som der stod på Skifteretsattesten fra 1992.

Brudstykker af en livsberetning, som aldrig blev færdig, der kom frem efter far's død oktober 1992.

Jeg har fundet stumper af noget, som måske skulle have været mere end det nedenfor gengivne, men vi fik ikke enden på historien, idet far aldrig færdiggjorde sin beretning. Som efterladt kan det ærgre, at vi ikke fik flere tanker og facts om vores egen fortid, men så skulle ikke være. Til gengæld må vi glæde os over de beskrivelser, der trods alt eksisterer.

Nr.1:

(Skrevet på 2 stykker timeopgørelser fra skiftehold, formentlig fra Kryolitselskabet, Strandboulevarden, Østerbro, KBH., som jeg sidst kunne konstatere, nu er en byggeplads og alle tidligere bygninger jævnet med jorden).

Far skriver:

”Min far var meget streng, indesluttet og somme tider tungsindig. Han var murerarbejdsmand og af den grund konstant arbejdsløs 3-4 måneder af året, alt efter vinterens hårdhed. Da vi kun havde 2 små stuer, og som regel var 5-6 børn hjemme, gik det far på, når han som regel trave-de frem og tilbage, fra det ene hjørne af stuen til den anden, og vi måtte passe meget på ikke at komme til at gå eller sidde i vejen, ellers fik vi en vinge, så vi kom ud af hans bane. Fars ord var lov derhjemme, min mor var kun et ekko. Mor fik ikke kostpenge, men hver morgen fik hun de penge far mente hun skulle bruge i løbet af dagen til Mælk, brød og Middagsmad, udgifter som husleje (12 kr. pr. må-ned) forsikringer, sygekasse og den daglige avis (38 øre pr. uge) det ordnede far selv. Far døde i 1937 af Dårligt hjerte og da han ikke kunde sove den sidste tid, lå han og forklarede mor, hvordan hun skulde ordne de forskellige pengesager når han var død. Det må have været en hård tid for mor. Jeg var for længst ude at sejle. Mor klarede tingene på bedste vis efter fars død. Hun havde stadig mine yngste brødre at se til. Den yngste var 12, den anden var lige konfirmeret. Idag synes jeg jo nok det var mærkeligt at Far havde så små børn i den alder da jeg selv har børnebørn forlængst.”

(Retskrivningen er ikke helt efter bogen, men forsøgt bibeholdt som den er skrevet).

nr.2.:

(Denne efterfølgende beretning er den længste og mest sammenhængende, og var formentlig tænkt som livsberetningen og måske et forsøg på at forklare eftertiden hvorfor! Beretningen er

startet på en brevblok, med fuld udnyttelse af begge sider, og fortsat på en A-4, så ambitionen om at skrive langt har han absolut haft.) Far skriver:

Jeg en Dranker

Titlen er en form som i nogle tilfælde er blevet en bestseller i Danmark, men det er nu ikke af den grund, jeg har valgt den, kun fordi den er hurtigt opfattet. Jeg er 59 år og har drukket i 45 år, ikke sådan at jeg har væltet mig i spiritus hele tiden, men haft lange drukperioder siden 1940. Jeg har været sømand, matros, og under krigen sejlede jeg mest på nordatlanten med danske skibe under canadisk eller engelsk flag. Nå, jeg tror at jeg vil begynde med starten til at langt liv med kong alkohol.

Jeg er født i en provinsby (Rønne) i 1915. Fra den tid husker jeg skarpest, at da vi var så mange børn, fik mine forældre flere rationeringsmærker end vi havde råd til at købe for, så vi børn, 6 dengang sad og spillede kort med dem. For at forskere i søskendeflokkens størrelse og placering i den, vil jeg gerne fortælle at vi har været 7 helsøskende og 4 halvsøskende. og af helsøskende er jeg nummer 3 fra oven og 5 fra neden, at de 2 der er ældre er piger og de 4 der er yngre er de 2 nærmeste også piger, og de to yngste er drenge. Placeringen af mig imellem 4 piger har måske betydning senere hen, jeg ved det ikke, men jeg ved at flere psykiatere studerer indgående drankernes placering i en søskendeflok, fordi de har en teori om, at det kan have en vis betydning. Starten til mit første store kompleks fik jeg som toårig. Jeg fik en kedel kogende vand ned oven i hovedet, og på grund af skoldningen forsvandt hår og hårrødder fra midt på issen og frem til panden så jeg blev halvskaldet allerede som toårig, hvilket skulle lede til mange års kvaler, (tænkte) men for mig alvorlige. Det begyndte i skolen. Dengang havde de fleste drenge flotte lige skilninger i håret eller lige tilbagestrøget hår, ingen af delene kunne jeg have, for at skjule min skaldethed måtte jeg have pandehår og det havde en rask dreng ikke dengang (1922). Desværre havde jeg ikke nogen hjælp af mine forældre, de var for det første fattige, primitive og uhyre gammeldags, måske gik min mor rundt med en skyldfølelse for ikke at have forhindret ulykken, jeg ved det ikke, hun talte aldrig om det. Jeg var dygtig i skolen, uden at anstrenge mig, var jeg de første 4 år nummer 1 i klassen, men trykket i frikvartererne på grund af det med håret, jeg gik som regel med hue på da mit pandehår ellers blæste til side og viste, at jeg var skaldet og blev udsat for meget ondt drilleri af den grund, nogle mange gemte jeg mig simpelt hen på W.C. i frikvartererne til der blev ringet op igen. Frygteligt var det også når vi havde tvangsbadning og håret var vådt og jeg ikke var i besiddelse af en kam, vi var meget fattige, en kam var familieejede, ikke personlig. Jeg blev meget tidligt interesseret i piger. Nu lå detsådan at grundet min dygtighed blev jeg optaget i 1 kommunale mellem, hvor vi var 9 drenge og 13 piger. Jeg var 10 år dengang, og de følgende år var jeg dødeligt forelsket mindst 1 gang om ugen, og jeg havde også en vis sympati hos pigerne, men håret, min hue og mine mange gangelappede påklædning trykkede mig så meget, at jeg kun gik og var forelsket på afstand. Børn som gik i mellemklassen, var dengang som regel lidt bedre klædt end de andre, og lærere og lærerinder gjorde deres til at vi skulde betragtes som bedrestillet. Jeg kunne have sunket i gulvet engang, der kom en liste rundt angående børn der kunne spise for kommunens regning og en ældre skolefrøken læste den op og sagde: "Det er der vel ingen her derskal?". Jeg måtte melde mig da jeg havde fået ordre hjemmefra, at hvis jeg ikke gjorde det så måtte jeg sulte, for der stod ingen mad til mig hjemme. Da jeg blev konfirmeret manglede jeg kun ½ år til mellemskoleeksamen og 2 lærere måtte til for at overtale min far til at lade mig gå i skole det halve år efter konfirmationen. Ja det var hans indstilling at en dreng der var konfirmeret, skulle klare sig selv. Det havde mine brødre gjort, og der blev da også skulet til mig fra deres side, da jeg fik lov at fortsætte det halve år.

I marts 1930 tog jeg mellemskoleeksamen karakter mgx (7,29) efter 8 skalaen, fint i betragtning af at jeg sjældent åbnede en bog. Jeg havde i flere år snakket om at komme ud at sejle, min far gik så langt som at undersøge mulighederne for at komme med skoleskibet "Georg Stage". Desværre var

det for sent for 1930 men det lykkes 1931 og jeg troede straks at nu var jeg sømand, jo det år jeg gik og ventede måtte jeg selvfølgelig have et heldagsjob hvor jeg tjente 10 kr. om ugen, som promte blev afleveret til min far, men jeg kun-ne så have 1-2 kr. om ugen i drikkepenge som mine egne. Indtil da havde jeg ikke smagt en øl.

”Georg Stage” som blev starten på mit sømandsliv på ondt og godt er et kapitel for sig. Selv idag hvor årene måske har mildnet minderne noget kan jeg kun sige, vilkårene for 15 års drenge var hårde, at vi hele tiden blev holdt for øje, at det skulle være den eneste måde at blive rigtige sømænd på, kunne vi ikke rigtigt se, men vi var jo gået frivilligt ind til det, jeg havde jo søgt et helt år, og en ting jeg særligt husker fra jeg var 11 år og var på landet på ferie, en dag Bonden(? svært at læse) spurgte hvad jeg ville være og jeg sagde: sømand, så sagde han at jeg nok ikke kom længere ud end jeg kunne se min mors skorstenspipe ryge. Det kom jeg. Med ”Georg Stage” kom vi rundt i bæltterne, Østersøen kattegat og afslutningen var en tur til Skotland der også blev den hårdeste tur med skoleskibet, men da entrede vi ræernerne og rebede sejlene som gamle matroser så det tænkte vi ikke så meget på dengang.

Da jeg i september måned skulle forlade Georg Stage begyndte et nyt afsnit af mit liv. Jeg måtte skaffe en hyre i København, da jeg ikke havde penge til hjemrejsen og jeg gik hver dag rundt i København for at søge hyre. Ude i redhavnen kom jeg ombord i en svensk 2 mastkonnert med det forunderlige navn ”Freden” og skipperen spurgte om jeg kunde lave mad og være med på dæk og i last samt styre og bjerge sejl for 30 kr. pr. måned, jeg skyndte mig at sige ja da jeg ombord på Georg Stage havde gået kokken til hånde med mad til 80 drenge + 9 officer og på ”Freden” var vi kun 4 inklusive mig.

Nu stiftede jeg for første gang bekendtskab med spiritus og det blev et langt og hårdt bekendtskab. Normalt kan man købe Tobak og Spiritus på udførsel når man sejler udenrigs, men denne ret forbeholdt skipperen på Freden sig, nu skal det med et samme siges at bedstemanden var svigersøn til Skipper, og havde intet at skulde have sagt og den anden jungmand var en fiskerdreng fra Bohuslän 1 Aar ældre end jeg. Men i kabyssen hvor vi indtog vore måltider stod altid en flaske Snaps, ligesom vi fik Tobak og Cigaretpapir gratis af Skipper, så vi klager ikke over den ordning. Engang ville bedstemanden bryde skipperens enevælde og havde skrevet en liste over udførselsvarer som han ønskede, men fik den besked det kunde han ikke få da han ingen penge havde til gode, da Gubben som vi plejede at kalde ham, havde sendt svigersønnens hyre hjem til datteren og han kunde ligesom vi andre få Tobak, Papir og Snaps i Kabyssen. Så prøvede bedstemanden ikke det mere. Min første snaps var forfærdelig, jeg forstod nu hvorfor indianerne i mine Børnebøger kaldte det Ildvand, sådan følte det også for mig og det var kun for skams skyld at jeg ikke spyttede det ud, men 5 minutter efter mærkede jeg en mærkelig varme og synes jeg godt kunde prøve igen, det var første gang jeg blev fuld jeg var 16 år og jungmand på ”Freden”.

Jeg skulde opleve mange brannerter på Freden de 21 måneder jeg var ombord for min kammerat Bertil Karlson fra Fiskebäckkil og jeg opdagede at efter nogle Snapse ombord var vi mere frigjorte når vi gik i land efter Piger og vi kunde endda danse, hvad vi aldrig havde lært og også på denne måde komme i kontakt med de smukke piger som alle havne var så fyldt med. Men vi opdagede dog at vi ikke skulde tage for meget, så var der ingen kontakt.

Det værste tilfælde var en gang i Göteborg, da nåede vi slet ikke i land. Vi lossede kom til et Bryggeri der lavede Porter og vi havde fået 2 spande fulde af Porteren men havde fået besked på at vi skulle komme lidt sukker i og lade det stå i 14 dage. Vi kom også sukkeret i og smagte på det ved hjælp af et stort krus, vi blev enige om at det sagtens kunne drikkes straks og vi sad og så skål med hvert sit krus; pludselig kommer bedstemanden og vil stoppe os men da Bertil var en stor dreng (18 år 80 kg.) bedstemanden (36 år 70 kg.) og jeg (17 år 63 kg.) blev bedstemanden bedt om at gå ad helvede til og vi fortsatte. Vi vågnede næste dag, men med mavesmerter og Diarré i 3 Dage, og

Bedstemanden havde hældt resten af Porterens udenbords, hvad vi var ham meget taknemmelig for, vi havde måske ikke selv kunnet nænne det.

Med Freden var jeg ude for mange ufredelige ting, men at jeg blev ombord så længe, var de dårlige tider i land og jeg fik 40 kr. om Md. Ja jeg talte om at gå i land men jeg havde også en 12 timers arbejdsdag, lave kaffe Kl. 6 Frokost Kl. 8 Middag Kl. 12. Eftermiddagskaffe Kl. 15.

Aftensmad Kl. 18. og indimellem hjælpe til i lasten og kunne ikke gå i land før opvasken var færdig, uforståeligt at man havde energi til det. I Sommeren 1933 mønstrede jeg af i Roskilde, sendte mit tøj til Rønne og rejste et par dage til en pige i Limhamn, hende havde jeg lært at kende da vi sejlede 3 laster Kalksten mellem Limhamn og Norge. Så rejste jeg til Bornholm og syntes jeg var fuld-befaren, gik med Vegamössa og talte med svensk Accent, men det gjorde mine forældre iøvrigt også. Penge havde jeg ikke mange af men jeg havde da klaret mig selv i 2 år og pænt tøj havde jeg også. Nu vilde jeg ud at sejle som Letmatros, men det var ikke så let.

Da jeg var arbejdsløs kunne jeg ikke blive optaget i Sø-mændenes Forbund og jeg kunne ikke komme ud i et såkaldt Forbundsskib, altså et skib hvis reder havde Overenskomst med Forbundet. Så fik jeg gennem min Onkel Henning et Tip om en hyre med 4-mastet Skonnert "Kongedybet" af Hasle og jeg kom ombord på Hasle Red hvorefter vi gik ind til Rønne. Da jeg nu havde hyre blev jeg efter en Diskussion med Forbundsrepræsentanten optaget i Forbundet. Vi sejlede med en Trælast til en lille fransk By Landenau ved Brest. Derefter til England efter Kul til Hasle. Som Letmatros fik jeg større ansvar, men jeg blev da fri for Kokkejobbet i stedet havde jeg et hårdt arbejde hver gang jeg skulle til Vejrs og bjerge Topsejl, somme tider 2 gange pr. Vagt. Vi var 11 mand ombord. Det var også en forandring fra "Freden" med kun 4 mand, men jeg befandt mig godt for den anden Letmatros var fra Rønne og vi kendte hinanden fra Skoletiden. Da vi gik fra Hasle og var på vej op i Østersøen, var det tæt Tåge, så vi sejlede med halv fart da vi pludselig så nogle Lanterner og Sekunder efter tørnede et stort skib ind i Siden på os, vi var i Ballast, men Skibet fik næsten øjeblikkelig Slagside på 35-40 grader og da vi var samlet gik vi i Båden. Heldigvis stoppede det store Skib og satte en Båd i Vandet og efter nogen søgen med kraftigt Lys fandt de os. Det viste sig at være en Amerikaner "Seanyork" fra Moore og Mac Kommarc Line på Rejse Lenningrad - København. Kongedybet holdt sig flydende men kom i Brand og efter 3 Timer sank den. Så blev vi indstalleret ombord og kom til København Kl. 22 den 24 September 1933 på min 18 års fødselsdag, da følte jeg mig som rigtig Sømand. Som fuld erstatning for de Ting vi havde mistet fik vi 400 Kr. og først året efter fik vi tilkendt 150 Kr. mere.

Jeg kom så hjem til Rønne igen og kom en kort Tid med 3 Mastereren "Gefion" af Neksø men Skipperen var tosset og jeg var kun med et par Rejser til Polen Gdynia og mønstrede af i Rønne igen. Nogle Måneder senere mønstrede jeg ud med en svensk Damper "Manfred" fra Verkebeck (?). Det var første gang jeg var med et Dampskib og det var en stor Forandring for mig. Nu var jeg befaren Letmastros med 105 svenske Kr. om Mdr. og jeg fandt ud af at jeg kunde spare Penge op og fik en fast anvisning på 60 Kr. pr. Md. og disse Penge blev sendt til min ældre Halvbroder, som satte dem i Banken. Jeg var ombord i 10 Mdr. og havde i denne tid mange sammenstød med mine Svenske Kolleger selv om jeg talte svensk som en Svensker var jeg alligevel en forbandet Dansker. Jeg mønstrede af i Rudkøbing kort før Jul i 1934 og holdt Jul hjemme i Rønne.

Den vinter blev jeg forlovet med en Bornholmerpige og kom samtidig i dårligt Selskab og da jeg havde forholdsvis mange Penge i Banken som jeg kunne trykke på skete det flere gange om ugen jeg kom fuld hjem. Da jeg i Maj 1935 rejste til København for at komme ud at sejle var Bankbogen tom og da jeg kom ud med en Kulbåd "Frankrig" havde jeg opgivet Opsparingstanken, nu var jeg med på Værtshus i hver Havn så hele Hyren gik på den måde. Da jeg efter 5 Mdr. mønstrede af, fik jeg Besked at eftersom jeg skulde i Marinen Marts 1936, kunde jeg ikke få Tilladelse til at tage på Langfart og da jeg vilde ud at sejle som Matros og det var svært at få Hyre rejste jeg igen til Rønne og gik der og fik understøttelse til jeg skulde i Marinen.

Jeg havde nogle sammenstød med min Far, da jeg igen havde fundet mit gamle Selskab og jævnlig kom fuld hjem.

(Her slutter far's beretning i en alder af 21 år. Han havde nok intentionen om at få skrevet noget mere, men nåede det ikke eller havde ikke lyst).

Jeg har haft lidt email korrespondance med Hans Bentsen, som gik en del op i at finde vores fælles aner i 2001. Uddrag af vores korrespondance følger her:

Mårten Andersen Lindstrøm Personnr: 1872-07-27
Født d. 27 juli 1872 i Valleberga Kristianstads len

Hustru: Anna Månsdotter Personnr: 1868-12-27
Født d. 27 december 1868 i Bjerresjø Malmøhus Len

Parret blev gift d 27 december 1894

Barn 1: Valborg Lindstrøm Personnr: 1895-04-01
Født d. 1. April 1895 i Tryde Forsamling
Døbt d. 6 april 1895 af kirkehyrde E. Swedman (muligvis hjemmedåb)
Faddere stod: Johan August Wårberg og hans hustru Amanda Wårberg fra Tommelilla

Barn 2: Albert Edvin Fritjof Lindstrøm Personnr: 1897-05-31
Født d. 31 maj 1897 i Landskrona.
Døbt d, 20 juni 1897 af pastor Nystøm
Faddere stod: Johannes Olausson Frolin og hustru Karolina Frolin

Dette er hvad jeg får ud af de tilsendte papirer. Det er mest fra folketællinger oplysningerne stammer. Parret Mårten Andersen Lindstrøm og hustru Anna Månsdotter flytter en del rundt. Parrets adresse ved giftermålet d. 27 december 1894 er Tommelilla nr. 30 i Tryde Forsamling og Mårtens stilling er opgivet som artillerist. Ved sønnen Albert Edvin Fritjofs barnedåb, er adressen Ullstorp 64 i og Mårtens stilling er opgivet som garveriarbejder. Familien flytter tilbage til Tommelilla 23.oktober 1896. Der er adressen Tommelilla 64 og Mårtens stilling er opgivet som teglværksarbejder. Den 2. April 1897, flytter familien tilbage til Landskrona hvor de bor til 12 april 1901. 12 april 1901 flytter familien til Ullstorp. Her er adressen Ullstorp 34, hvor de bor til 4.april 1902, hvorefter de igen flytter til Landskrona. Efter 4. April 1902, er der igen oplysninger om familien, men Præsten i Tommelilla anbefaler i en følgeskrivelse, at søge flere oplysninger på:

Pastorexpeditionen i Landskrona

Box 364

261 23 Landskrona

telefon: 0418-57400 mandag til fredag 10.00-12.00

Der må være kommet et par børn mere til i Landskrona. Jeg mener svagt at kunne huske en som hed Walter Lindstrøm. Min mormor Valborg Lindstrøm, var en meget tungsindig kvinde, nærmest menneskesky, i dag ville man nok betegne hende som psykisk syg. Fra jeg kan huske og til hun dø-

Kommentar [ML1]: Side: 1
Et eller andet sted har jeg et billede af ham, eller måske min søster?

Kommentar [ML2]: Side: 1
Jeg er sikker på, at Asta kan hjælpe her. Mit bud er at flytning til Bornholm er 1907 plus minus et par år.

Kommentar [ML3]:
Side: 1
Walter var en af brødrene. Af de 11 børn, var Erik Fridas barn, hvor familien ikke kender noget til faderen, men hun har formodentlig været enlig mor, med et såkaldt uægte barn, som Mårten så gifter sig med efter Anna er død. Frida og Mårten flytter så sammen til Bornholm, hvor han bliver murerarbejdsmand og dør i 1936, efter at de har fået 7 eller 8 børn sammen.

de, har hun kun været uden for hjemmet en gang. Det var til min storesøsters konfirmation. Min morfar måtte købe alt ind for hende, og når vi børnebørn blev store, blev det vores arbejde at sørge at hun havde mad og medicin hjemme.

Hun både skrev og talte kun svensk. Hun havde heller ingen omgang med sine søskende Hvornår familien flyttede til Bornholm, ved jeg ikke, men det kommer nok frem, når jeg forsker lidt mere i det.

Håber du kan bruge dette. Jeg har desværre ingen scanner, men jeg kan godt sende papirerne til dig, hvis du mener at have brug for dem.

Mange hilsener fra Hans

Kommentar [ML4]: Side: 1

Nej det behøver du ikke i denne omgang, men spændende, at se hvor langt du er kommet. Selv har jeg som tidligere nævnt ikke kendskab til den svenske del af familien, så det er meget oplysende, at få din oversigt.

Hans' email adresse har jeg i mellemtiden mistet. Hans tilhører den ”anden” gren af familien, hvor Mårten er den eneste gennemgående figur. Valborg, som han omtaler, var Mårten's første kone, mens Frida er den anden. (Se kommentarerne).

Frida var en gammel kone i mine øjne. Hun døde da jeg var 12 og jeg husker hende mest fra et besøg i Vardegade, som en gammel dame, der kun havde få tænder i munden. Jeg fik aldrig noget forhold til hende, da hun var på Bornholm, hvor vi ikke kom i min barndom. Som 16 årig var jeg der en sommer, og kørte øen tynd på knallert (PUCH maxi) og boede hos faster Asta, som nu er blind, men stadig i bedste velgående. Gunnar var fars yngre bror. Han bor nu i Nexø, men hans kone Karen døde i 2002. Vi holdt Jul sammen i min barndom, da de boede i København, Amager. På et tidspunkt holdt det op, fordi især Karen syntes det var for problematisk med Fars alkohol, når der var højtider. Hun var katolik og gik meget op i den religiøse side af sagen. Hun endte sine dage

på plejehjemmet i Nexø, da Gunnar ikke længere kunne have hende hjemme.

Frida ca. 1934. Børnene kender jeg ikke.

Mor og far mødte hinanden før Krigen. Blev gift 7. marts 1940. 2 uger efter får far en hyre med et skib, og sejler så det meste af krigen mellem England og Canada. Konvoj. Man skulle holde sig til konvojen, så de Tyske U-både ikke ramte et skib, der var sakket agterud. Far fortalte en gang om en

Mor og Far 1938?

oplevelse oppe på Bakken. Han talte ellers slet ikke om Krigen og sine oplevelser. (Bakken er det forreste af skibet, hvor man kan holde udkig.)

Det lynede nede i vandet. Og pludselig var det som om noget ramte skibet. Han holdt fast i rælingen, men der skete intet. Det var delfiner, som sammen med morild lavede lysende skygger i vandet, der lignede en torpedo.

Han blev torpederet 2 gange. I redningsbåden og overlevede. Da han kom hjem til Bornholm, var Frida's første spørgsmål, hvad der var sket med det tæppe han fik med hjemmefra? Det vidste han ikke.

2 ugers ægteskab og 5 års fravær i nogle svære år. Mor fortalte, at hun havde sagt til ham, da han kom hjem i Maj 1945, at hun gerne ville frit-stille deres ægteskab, så han kunne finde ud af om det var den vej de skulle. Han valgte hende. Men fik også nogle hårde år, da krigen, de lange sejlads, det skæve liv, de mange pubber i England og Canada, havde gjort sit til, at han havde oparbejdet sin alkoholisme. Han blev medlem af Foreningen af 1953 (Mig bekendt en af de første alkohol-

foreninger i DK), og gik i antabusbehandling. Det var en stadig kilde til konflikter om torsdagen. Mor skulle give pillen. Hun kunne føle på 3 km.s afstand om han var til sinds at tage den. Torsdag var også lønningsdag – hver 14.ende dag fik han en brun pose med kontanter på værftet. De skulle så bæres til posthuset, hvor sidste års skat betaltes i månedlige afdrag, huslejen sættes ind, og resten ind på bankbogen, som blev behørigt stemplet, så man hele tiden kunne følge med i hvad der stod på kontoen. Kassestemplet var gyldigt bevis og bogholderens signatur. Hver dag kom han hjem på sin mørkegrønne cykel fra brugsen med dynamolygten. 7 min. over 4. Blev den 8 eller 9 over begyndte mor at blive urolig. Især hvis det var lønningsdag. Nogle lønningsdage sendte hun mig ned til værftet. Jeg kunne så finde ham i marketenderiet, som datidens Kantine hed. Måske havde han en regning der skulle afregnes, og var så ikke kommet videre. Måske var han smuttet og ned på Strandkroen, hvor jeg kunne være heldig at finde ham, inden hele den brune pose var brugt. Han var god til at give omgange.

Når pengene ikke rakte, kunne sølvtøjet pantsættes. Mor var meget optaget af at bevare familiearven. Så vi var jævnligt ude og indløse det pantsatte hos "ONKEL" på Nordre Fasanvej eller var det Mågevej? Deromkring. Vi skulle skifte sporvogn 2 gange og ud mod Nørrebro station.

Var han en god far?

Ja, for når det var vigtigt, var han der, når han var ved sine fulde fem.

Jeg havde i mit indre liv 2 fædre. En der var fuld og en der var ikke-fuld. Ham der var fuld, havde jeg ikke med i mit liv, men ham der var ædru havde jeg meget med. Ham der var fuld, fik jeg først gjort op med, da jeg bankede ham i en alder af 16. Den anden fik jeg en form for medlidenhedsfølelse overfor da han stille og roligt sygnede hen i sin tid på Plejehjemmet.

Han kendte mest til vold. Fra sit sømandsliv og fra sin egen overlevelseskamp. Volden var en del af hans dagligdag på søen. Den bragte han desværre med ind i ægteskabet og overfor sine børn. Jeg kan ikke huske han var voldelig overfor Anne, men han kunne ikke holde sig tilbage når det galt mig eller mor. Den første oplevelse jeg kan huske er, at mor sidder klemt mellem barnesengen, og han slår vildt meget på hende. Blå øjne havde hun, og sagde jeg skulle gå ud. Den vrede, som blev skabt ved den lejlighed og senere gjorde at jeg gik helt amok på ham, da jeg som 16-årig havde kræfterne til at slå ham "til døde". Mor fik mig stoppet inden det gik helt galt. Han lå helt livløs på køkkengulvet. Blev lidt bange for om jeg nu havde gjort det af med ham, men heldigvis begyndte han at røre på sig.

(Anne fik det første "rå" manuskript til denne beretning, og havde så følgende at tilføje, med den bemærkning, at dette er de umiddelbare kommentarer, men at der kan komme flere, især fra mors breve til far under krigen – Brevene den anden vej eksisterer ikke mere).

Annes kommentarer og billeder:

Tillæg til den Lindstrømske Krønike

- 1) Farmor Frida startede med at være husbestyrerinde for Farfar Morten. Hun havde et barn udenfor ægteskab. Jeg kan ikke huske hvem det var. Senere giftede de sig, fordi (ifølge mor Eras) at farfar syntes at det var nemmest. Det har det nok været, med det antal børn der kom, jeg mener at det var 8 i alt de havde sammen. Farmor blev blind på grund af sukkersyge. Hun glemte meget af det svenske sprog og hun lærte aldrig at tale rigtigt dansk, sagde far Henning. Derfor var det svært at kommunikere med hende den jul (tror jeg) hun var på besøg hos os.
- 2) Hver anden jul var vi hos Tante Karen og Onkel Gunnar: Vi fik altid Hamburgerryg og Citron fromage !!! Og det er det, jeg kan huske, af de juleaftner vi holdt på Amager.
- 3) Far og Mor mødte hinanden på Bakken. Men de havde set hinanden på Søkvisthuset, der lå på Christianshavn. Her holdt officerer fra flåden møder, fester og selskaber. Blandt andre kom den senere Kong Frederik d. 9. her ofte til de forskellige fester. Far var adjutant (stik i rend dreng) for en af flåde officererne og mor serverede til festerne. Så de havde ved enkelte lejligheder set hinanden i køkkenet. Mor fik lejligheden i Vardegade d. 1. Marts og de blev gift d. 7. Marts 1940. De var ikke flyttet ind, før far fik hyre på et skib, der skulle sejle kul fra Newcastle, England til Island. Så mor gemte alle kvitteringer, på alt hvad hun købte til lejligheden. Mor fik udbetalt et beløb hver måned fra det rederi hvor far var ansat. Hun fortalte mig, at hun jo ikke kunne bruge fars penge, uden at kunne vise ham, hvad de var blevet brugt til når han kom hjem. Ingen drømte om, at der skulle gå så lang tid, før han så deres nye hjem.

Udsnit af mors udgifter april og maj 1940

April		Maj		Udg.	Ind.
Blausk	2,00	May		428,79	405,79
Udgravn	1,25	Smykker	6,85		
Sjorvogn	1,25	Blåskone - Bru. Lydal	1,15		
Facur for Luftbrev	25,00	44 med Lden til Bjerg	5,00		
Programmer	1,25	Skam	2,00		
Isort Dals vand	9,00	Indkjøb af Høkkø	13,00		
Haarvask	1,50	Zinkbatter	12,80		
Medron mod diabet	32,85	Smis-Batterier	3,50		
Maktiltvisning	11,00	Blausk til dør	3,50		
Postl. Yngsteland	8,50	Mad Sjorvogn	2,00		
Sykeplejning	15,00	Høkkø	4,80		
May på Redukst	2,00	Wasserdning	11,00		
Solavis Tabeler	4,48	Farvandskabet	3,00		
Mad - Sjorvogn	2,10	Stuffed kort ud	2,00		
Spakkebrat	1,20	Spis i 1 dag		0,00	
Blausk	1,20	Spis i 15 dage		3,00	
Sardiner - Bonde		Brune forbrændt	6,80		
Konvalescer af 1/2	60,00	Smykker	6,75		
Chokolade	1,20	Spis i 1 dag	64,75		
Insg.	256,77-409,00	Spis i 1 dag	0,75		
		Insg.	428,79	405,79	

Far og mor skrev meget samme under krigen og alle brevene var gemt og rullet ind i en avisside og pakket i oilskind. Brevene var det første far tog med sig de 2 gange han var i vandet.

Avisen brevene var pakke ind i

De første breve er skrevet på almindeligt brevpapir, men efterhånden går mor over til luftbrevpapir og skriften bliver mindre og mindre, så der kan stå mere. Det var begrænset hvor meget brevene måtte veje.

Brev fra mor

I
Kallunham.
Torsdag d. 2. 4. 40.
Din elskede Hustru
Jeg har fri 1/2 time nu i aftun, og vil
vælle mig til at skrive min og. Har saa
mange at fortælle, at jeg daadly med
dort og skal begynde din hvide tra, og
lille by hvide da. - Trods skogen for
færdig fra Kallunham. -
i Kallun og der i d. 1. 4. 40. Hustru
mit far du det det den det. Lige som
i Kallun til Kallun. Kallun har den
den Kallun. Kallun. Kallun. Kallun.
Har end den den. De har ja alle i Be-
træd. Jeg havde forstaaet paa dig, at
du skulde Kallun. Kallun. Kallun. Kallun.
forstaa, og da det idgen var Kallun.

Da far kom hjem havde mor inviteret forskellige venner og familie. Blandt andre Ellen og Erling, de havde lavet dette billede.

Erlings tegning.

Annes kommentarer fortsætter næste gang.

Forklaring til ovenstående tegning:

Tante Hultgren, mor til Ellen var gift med Victor. Grønthandler.

Vi var der hver 2.den juledag, hvor de voksne fik hele det store julefrokostbord med tilbehør (også far). Tante Hultgren var i min hukommelse, en rar gammel dame. Ikke ret stor, men med en gasovn, der kunne lave flæskesteg med sprød svær. Den eneste gang jeg husker, jeg spurgte hende om noget, var da hun hældte majonæse ud af en pose. Hun mente, at tuben mindede hende for meget om noget der foregår på et toilet.

Tante Hultgren har jeg kun gode minder om. Vi skulle med linie 3 og skifte til 16 (Tror jeg) på Blågårds Plads) Det var en dagsrejse, at komme til Valby Langgade. S-Toget kunne sommetider gøre det hurtigere, men det var lidt dyrere.

BILAG 2.

LEJEKONTRAKT

Udarbejdet i Henhold til Lov om Leje af 23. Marts 1937.

Parterne og det lejede 1. Underskrevne Direktør Axel Thyrring

udlejer herved til Hr. Matros H. Lindstrøm, Toldbodgade 16 St.

fra førstkommende 16. April 1940

følgende Lejlighed i Ejendommen Vardegade 27
~~Lokale~~

nemlig Stuen t.h.

bestaaende af 2 Værelser, Køkken, Entre, W.C. og Kaldet

for at benyttes til Beboelse

Lejeren maa ikke uden Udlejerens skriftlige Samtykke benytte det lejede til andet Øjemed.

Lejen og dens Betaling 2. Lejen udgør aarlig Kr. 720.00 skriver Syv Hundrede Tyve

Kroner, og erlægges paa følgende Maade:

Ved Kontraktens Underskrift betales Kr. 120.00 for Tiden til 15/6.40

og derefter 1 Maanedes Leje hver 15nde første Gang 15/5.40. W.C. Af-

33 Øre mdl. og Glaspræmie 60 Øre mdl. samt Skatteforhøjelse

1.80 mdl. betales samtidig med Lejen.

BILAG 3.

Søfartsmuseet i Troense var venlige og hjælpsomme med at gå i arkiverne.
Følgende er en beretning fra et besætningsmedlem, som afmønstrede et
halvt år før Kongedybets forlis.

*Kirsten Mogensen
Søfartsmuseet i Troense
Strandgade 1
5700 Svendborg*

4 m. skonnert KONGEDYBET.

Jeg kan lige så godt fastslå med det samme at det blev en fiasko med sejl-skiv, og det var der flere årsager til, men vel nok den største at jeg havde været for længe i dampskiv. Kongedybet var en fire mastet skonnert med hjælpemotor på 600 ton. bygget i Svendborg 1919, et fint skiv, men med meget dårlige forhold ombord. Skipperen hed Christian Pedersen, men blev aldrig kaldt andet end Christian ni finger og det på grund af at han manglede en lille finger på den ene hånd, han var heldt igennem en modbydelig person, fræk og brutal der var kun hans menning som havde nogen betydning, han var konge ombord. Jeg havde ikke været ret mange dage ombord før jeg kom på kant med ham og det over så lille et forlangende som en smule baktørnsæbe, alt i lugaret var hvidskuret fyrtræ, bord, bæk og dørken, der var ikke noget som hed baktørnstid, baktørn skulle laves på frivagten, så da det blev min tur til at gøre baktørn spurgte jeg om der ikke var nogen sæbe til baktørnen, det havde de aldrig fået, men der stod en kasse ude forpeaken med marstaller soda og det var ikke rationeret, jeg brokkede mig og sagde hvorfor de ikke forlangte sæbe til baktørnen, ja prøv du bare sagde de, men det eneste du opnår er et par på skrinet, jeg gik så til første styrmand og spurgte om det ikke var muligt at få lidt sæbe til rengøringen i lugaret, han havde nær fået chok, hvad det dog var for en luksus når vi havde masser af fint sand ombord ja så jeg gik til skipperen sagde jeg, men det ville han på det kraftigste fræse på mig, der gik et par dage så en aften gik jeg agter ud til den gamle, jeg spurgte på en høflig måde om det ikke var mulig at få lidt sæbe til baktørnen, han gloede et øjeblik på mig og så brød helvede løs, hvad fanden jeg bilde mig ind om jeg skulle til at lave om på god gammel style, og det sidste han skreg var om jeg kunne findefor efter ellers skulle han som han kunne bande hjælpe mig med det, jeg troer nok at kammeraterne fryde sig lidt over mit nederlag, kosten ombord var så dårlig så søfolk i dag vil at det er løgn, men ikke desdomindre er det den nøgne sandhed, margarine og rugbrød var det eneste som ikke var rationeret, alt andet var på ration, den daglige ration bestod af en skive ost, to skiver spegepølse eller to skiver indianerrov, te kunne vi få næsten så meget som vi ville have hvorimod kaffe fik vi kun en gang i døgnet og det var til vægtskifte kl fire om morgenen, frokosten bestod altid af levninger fra middagen dagen i forvejen og dertil rugbrød og te, middagen var det bedste som vi fik selvom det for det meste bestod af saltmad, lørdag fik vi altid brødsuppe og klipfisk. Jeg havde ikke været ret længe ombord før jeg blev klar over at her kunne jeg ikke lære ret meget mere, der var ingen af kammeraterne som var dygtige til skibsmandsarbejde end jeg selv så der var ikke noget at hente, det var fkinke fyre alle, men meget underkuet og bange for den gamle, det var begge styrmande også, den eneste som ikke var bange for skipperen var kokken, en

æld gammel sejlskibskok og han kunne rigtig fortælle fra de store vindjamer for han havde nemlig aldrig været i andet end sejlskibe, dog var det sjældent vi havde lejlighed til at tale med ham for han boede agter og der måtte vi ikke komme uden for arbejdstiden, den gamle var sur vis kokken gik forud så det skete ikke ret tit at han kom i lugæet, der var nu helder ikke meget at komme efter, lugæforholdene var lige så dårlige som kostforhold, vi boede 6 mand i lugæet nede under dækket der var klamt og fugtig altid, den eneste varme vi havde var en petroliumslampe som brændte hele døgnen rundt godt nok var der en kakkelovn, men den kunne vi kun have fyr i ved land, det hørte med til søklaring at tage skorstenen af og slå en træprop i og surre en sejlbugshætte over og så var det slut med varme intil vi kom i havn igen, begrundelsen for at fjerne skorstenen var at den ikke kunne være på plads for stagfokken, men det var nu nok snarere for at sparre på brændsel for det kunne nu nemt have ladet sig gøre at skifte skødet en anden påstand var at fokken blev sort og muligvis brændt, en anden ting som var med til at gøre tilværelsen så dårlige i lugæet var at der var 8 køjer og da vi kun var seks mand så blev to køjer brugt til stuveplads, den øverste til sejlkøje og den underste til kul, kartofler og meget andet så der var altid en strengt hørn, rengøringen i lugæet var også så som så da fersk vand altid var rationeret i søen, tre pøse om dagen til for ude nemlig en til bakstørn og to til 6 mand og det skulle række til både personlig og tøjvask, vi havde en tønne som vi hælde vores vaskevand i og det brugte vi så til tøjvask, men vi kunne jo også vaske ved land for når vi lå i havn så var vandet ikke rationeret det var nu helder ikke lige sagen for vi havde ikke megen tid til det, når vi lossede og lastede så var arbejdstiden så godt som altid 12 timer lugerne og lossegrejerne skulle være klar til kl.7 når havnearbejderne begyndte og hele dagen stod vi i vinds så vi var i sving hele tiden medens havnearbejderne var ombord kl.5 gik havnearbejdermen så skulle vi dække luger over svinge bomme ind og spule dæk før det var udskøjning så kl. var altid omkring 6 eller 7 før der blev tid til os selv og vi ville jo også gerne en tur i land og som følge deraf så gik det ud over vask og reparation af tøj dengang skulle der både lappes og stoppes for at få hyren til at slå til, under sådan forhold var det ikke så underligt at jeg tabte lysten til sejlskibe og jeg overvejede om det ikke var det bedste at give fanden sejlskibe, set ud fra det synspunkt at blive en dygtig matros så var der ingen grund til at blive, men der var en anden grund som var lige så vigtig til at blive nemlig sejlskibstid, dengang skulle vi have 18 måneder ombord i sejlskiv for at kunne gå på styrmandsskole og på daværende tidspunkt var det min menning at gå på skole så det var en ret svær

beslutning at tage, men til slut blev jeg enig med mig selv at jeg ville gå i land ved første lejlighed. Og den kom hurtigere end ventet, vi lå i antverpen og ventede på ordre, jeg troer vi lå et par dage så kom der ordre til at laste koks til dansk havn, vi skulle forhale til et andet havnebasin for at laste og under den forhaling blev jeg yderlig styrket i min beslutning om at gå i land når vi kom i dansk havn, der skete nemlig følgende for sparre bådmand så blev jeg sendt i land med en kasteline og skulle gå over i det andet basin for at tage mod skibet når hun skulle gå til kaj. Jeg stod også godt nok på kajen da Kongedybet gled ind i basinet, men længe før jeg havde nogen mulighed for række ud med kastelinen begynte den gamle at fægte med arme og ben alt medens han skreg på linen, jeg ville ikke kaste før jeg var sikker på at jeg kunne række og tænkte jeg det er sku mig som bestemmer når der skal kastes, den gamle blev mere og mere vill han råbte, bondekarl, lømmel og snothvalp imidlertid var skibet kommet så nær så der var chance for at nå ud jeg gjorde linen klar alt medens jeg t tænkte bare jeg nu kunne ramme det gamle røvhul al kraft blev lagt i og hvad skeer kuglen rammer den gamle på siden af hovedet med sådan en kraft så hans kasket røg hen af ruftaget, nu var det en af de rigtige gode liner med abehandling og møttrik inden i så det er en som slår hårdt når den rammer, jeg sagde til mig selv har der ikke været balade før så bliver der nu, men underlig nok så sagde den gamle ikke et ord han tog kasketten på og vi hørte ham ikke mere under fortøjningen, jeg skal indrømme at jeg ikke var særlig glad ved at gå ombord for jeg var klar over at jeg var gået for langt, men så slog det ned i mig du må gå hen og stikke ham en undskyldning og forklare at det ikke var tilsigtet, den gamle og lodsens stod oppe på halvdækket da jeg kom agter over og så snart han så mig skulede han ondt på mig og sagde nå er du der din laban jeg skønte mig og sige undskyld kaptajn det var ikke tilsigtet men et uheld og jeg er meget ked af det, nå ja så troer jeg på det og så er det glemt, jeg var godt lettet da jeg gled for efter, men da jeg kom ned i luget skal jeg love for at jeg fik af vide hvad jeg kunne vente mig når kom agter over og du bliver nok kaldt derhen når lodsens er gået i land, gud gør jeg ej jeg har været agter og givet en opsang over hans brøllerri, jeg skal love for at studsede og gloede på mig senere foklarede jeg dem som det hang sammen. Vi gik til rudkøbing med lasten og jeg bestemte mig til at gå i land når vi kom dertil, medens vi lå og lossede i rudkøbing kom der beske om at vi skulle gå til svendborg i dok når vi var udlosset, jeg var den eneste som ville i land, de andre ville gerne have fuldt mig, men det var meget vanskeligt at få hyre dengang og i særdeles når man ikke var organiseret og det var der ingen af de andre som var, jeg var understøtelseberettiget så jeg tog ikke så tungt på det. Den 16/2 33 ankom vi til svendborg og da vi gik igennem havneløbet opstod der

en lille misforståelse som jeg tit har moret mig over, på kajen stod der en mand som råbte, hello capten det er fisker nielsen, den gamle var som sædvanlig sur og råbte tilbage hvad rager det mig du kan henvende dig til kokken da vi var kommet til kaj fik vi at vide at manden som havde råbt til den gamle var en af havnemøndighederne og hans navn var Fisker Nielsen, ja det har jeg moret mig af mange gange når jeg kom til at tænke på det. Dagen efter mønstrede jeg af og rejste hjem til Odense, men der kom til at gå lang tid inden der blev et job til mig, jeg kom til at gå tre måneder dog led jeg ingen nød for jeg havde 12 kr. om ugen i understøtelse og dengang kunne vi få et værelse for tre kr. om ugen, det er klart at der ikke var meget at slå til siden med for kontingentet til forbundet var godt 2 kr. om ugen og det skulle jo også betales af de 12 kr. men det gik nu meget godt for daglige kost kunne man i reglen bjerge ombord i skibene som lå i havnen og dengang var der altid skibe i havnen.

Kongedybet endte sine dage på havet bund som de fleste sejlskibe gjorde hun blev rendt ned af en amerikaner omme i Østersøen, så vidt jeg husker et års tid efter jeg var gået i land fra hende, men hele besætningen blev redet, mange år senere kom jeg til at sejle sammen med første styrmanden, han var da anden styrmand i en damper

Bilag 4.

F. Holm-Petersen

Danske firmastskonnerter

Danish four-mast schooners

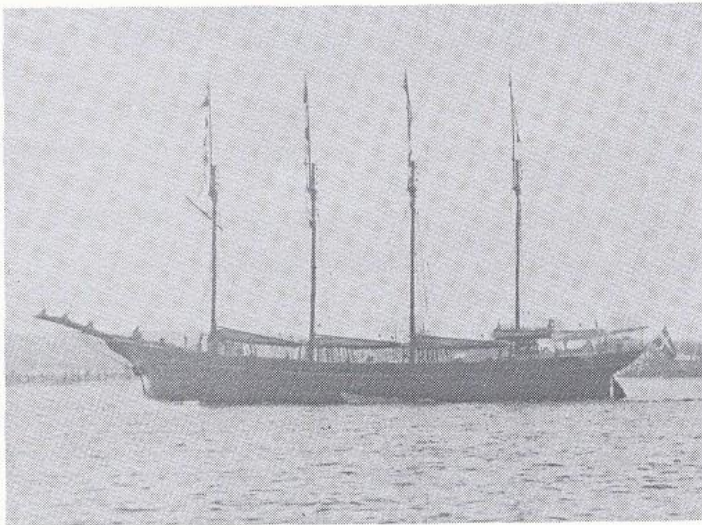

Jens Hansen's Søfartsmuseum 1989

KONGEDYBET

4 mst. slettopskonnert med hjælpemotor. 383 brt. Klipperbygget af stål 1919 på Svendborg Skibsværft til rederiaktieselskabet »Dragør«, København, som likvideredes 1920. Derefter overtoges skibet af aktieselskabet »Motorskibet Kongedybet« i Hasle, stiftet 28. oktober 1920, men likvideret i 1923. Samme år blev skonnerten overtaget af aktieselskabet »Hasle Motor- og Sejlskibsrederi« med skibsmægler M. A. Kristensen i Hasle som reder.

Efter flere mindre havarier og kollisioner mødte »Kongedybet« sin skæbne 29. september 1933 ca. 10 sømil øst for Utklippan, hvor den i tåge sank efter kollision med den amerikanske damper *Scanmail* af New York. Skonnerten var da på rejse fra Hasle til Hernösund i ballast. Besætningen blev reddet.

»Kongedybet«.

Bilag 5.

Uddrag af Svendborg Avis
(Sydfyns Tidende 2. okt. 1933 med hjælp fra Svendborg bibliotek,
Nina Stentebjerg-Hansen og senere biblioteket på Den Sociale Højskole i Aarhus.)

KØBENHAVN, Søndag.
(Af vor specielle Søfarts-
medarbejder).

I Aftes ved 22-Tiden ankom den amerikanske Dampers „Scanmail“ til Københavns Frihavn med Besætningen fra 4-m. Motorskonerne „Kongedybet“, som den havde sejlet ned i Farvandet Syd for Karlshøj. Meddelelsen var, som bekendt kommet i ganske kort Form lørdag Eftermiddag, og da der i Telegrammet til Rederiet i København stod, at den amerikanske Dampers var kollideret med en brændende Motorskoner, var man meget spændt paa en Opklaring af denne Mystik.

Det viste sig imidlertid ikke saa ganske nemt at faa Klarhed paa Ulykkens nærmere Enkeltheder, idet det amerikanske Rederis her-værende Direktør, Kaptajn Rague, havde forbudt „Scanmail“s Fører at udtale sig, og isørvrigt straks lagde Beslag ogsaa paa Kaptajn Westh fra „Kongedybet“. Sammen med Kaptajn Kall, der er Medlem af Sø- og Handelsretten, gennemgik Kaptajn Rague og Kaptajn Westh paa Kortet den skete Kollision, og da Kaptajn Westh endelig var færdig med denne Gennemgang, viste han sig ligeledes ganske utilbøjelig til at give Oplysninger.

Paa „Scanmail“s Førdæk var imidlertid elleve Mand fra „Kongedybet“ forsamlet, og her fortalte 1. Styrmand Rosenbeck, Mar-

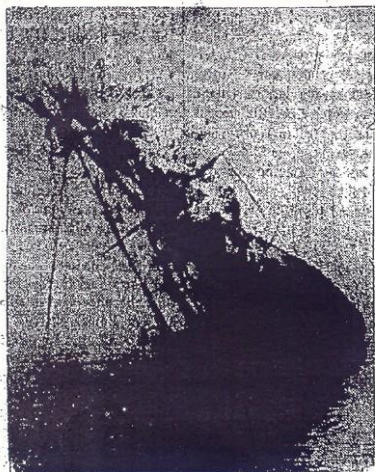
stal, samt 2. Maskinmester Harry Vibe, om Ulykken:

Besætningen saa „Kongedybet“ brænde og gaa til Bunds.

„Kongedybet“ var Prædags Aften afgaaet fra Hasle i Ballast til Havn og for at gaa til Havn i Danmark. Skibet var Lørdag Morgen ved 4-Tiden ca. 10 Kvartmil Øst for Utklippan Fyr i tæt Taage, da man hørte en Dampers Signal. Motorskibet besvarede Signalet og gik meget langsomt frem. Det var lige ved Vagtskifte. Styrmand Rosenbeck var kort forinden kommet paa Dækket for at afløse Kaptajn Westh, da Kollisionen skete.

„Scanmail“ ramte „Kongedybet“, der laa næsten stille, midtskibs udfør Storrigningen paa Styr-bords Side. Dampersen skar gennem Skibets Lønning og langt ind i Dækket, saa der fremkom en Lækage til ca. 1½ Meter under Vandlinien. „Kongedybet“ fik straks stor Slagside, og alle elleve Mand gik i den ene af Skibets Redningsbaade. Senere kom en af „Scanmail“s Baade til og tog de syv Mand over i denne. De blev kort Tid efter alle taget om Bord paa Dampersen.

Fra den amerikanske Dampers saa Besætningen nogen Tid efter Ilden blusse op fra det forladte Skib. Nogle Eksplosioner hørtes,

„Kongedybet“ i Brand.

Lindbergh i Oslo.

Uventet Ankomst.

OSLO.

Oberst Lindbergh er ankommet her til. Lindbergh kom uforberedt for det norske Publikum, saa der var ingen tilkennelse gjort ved Ankomsten. Han havde været direkte fra Tallin til Oslo over Gøteborg og derefter over Sverige og havde haft fint Vejr paa Turen lige bortset fra nogen Taage over Østersøen.

Lindbergh og Fru er taget ind i den amerikanske Legation, hvor de bor som Ministerens private Gæster. Opholdet i Oslo vil vare et Par Dage. Om sine videre Planer vil Lindbergh ikke udtale sig.

antagelig i Motorrummet. Da det brændende og synkende Skib laa farligt for Sejladsen i det befærdede Farvand, blev „Scanmail“ liggende, indtil Motorskibet op paa Formiddagen gik til Bunds.

Skib og Besætning.

„Kongedybet“ var bygget i 1919 ved Svendborg Skibsværft af Staal, rigget som 4-m. Skonnert og forsynet med en 200 H.-K. Motor. Den lastede ca. 600 Tons og tilhørte A/S Hasle Motor- og Sejlskibsrederi med Skibsmægler Kristensen, Hasle, som korresponderende Reder. Besætningen bestod af 1. Styrmand Rosenbeck og 2. Styrmand J. Fabricius, begge fra Marstal, 1. Mester N. Petersen, Odense, 2. Mester Harry Vibe, Rønne, Kok Gunner Furstenberg, Svendborg, Matros Børge Kruse, Letmatros H. Lindstrøm, Jungmand Jørgen Jensen, Messedreng Villy Jørgensen, alle fra Bornholm, samt Jungmand Chr. Just fra Stege.

De blev indkvarteret i København, hvor der nu afholdes Søforhør, og derefter hjemsendes Besætningen, der alle mistede deres Ejendele ved Forliset.

F1—

Dampers „Scanmail“ har i Følge „Pol.“ maattet stille et Garantibetrag paa 150,000 Kr., før den sejlede videre. Assurancen for „Kongedybet“ var 100,000 Kr., og Fragt og osv. er beregnet til 50,000 Kr. „Kongedybet“ gik med kun 4 Knob, da Sammenspødet fandt Sted, Dampersen med ca. 13.

Stratosfæreballeonen havde naaet en

Opsigtvækker Tilbud til T

En effektiv Hæerstyrke paa Mdr.s Tjer

PARIS, M

»Echo de Paris« skriver, at Udemri under sine sidste Forhandlinger med forstaa, at dersom Tyskland vilde mul-kanske Afrustningsforslag, saa vilde Prøvetid paa et Aar at nedsette sine og Militærtjenesten til 6 a 8 Maaned. faaet dette Løfte af Daladier og i sidste Samtaler i Paris.

Roosevelts Hjælp Arbejds

Mad og Brændsel for 700

LONDON, Mandag.

Fra New York telegraferes, at Regeringen nu har en Plan færdig angaaende Understøttelsen til de arbejdsløse i Vinter. Regeringen raader over et Fond paa ca. 700 MILL. Dollars, som vil blive anvendt til Indkøb af Fødevarer, Kul og andet Brændsel. Regeringen ventes alene at ville være Køber til mindst 10 MILL. Tons Kul og haaber paa denne Maade at støtte Kulindustrien og bringe Produktionen her op paa det normale.

Roosevelt forlod i Aftes Washington for at rejse til Chicago, hvor han i Aften vil tale paa den store Udstilling. Da det ventes, at Præsidenten vil redegøre for den kommende Tids Politik, imødegives Talen med stor Interesse i hele Amerika.

Sultende Kvinder i Canada truer med en mærkelig Demonstration.

LONDON, Mandag.

(Pr. Telefon fra vor London-Redaktion). Fra Ottawa telegraferes, at de kvindelige Fagforeninger i Vancouver i Gaar har tilsendt Regeringen en Meddelelse, hvori det hedder, at flere Tusinde Kvinder i Øjeblikket sulter i Vancouver, fordi de intet Arbejde har kunnet faa, og Understøttelserne er utilstrækkelige. Saafernt Understøttelserne ikke forhøjes, truer Kvindeme med at arrangere

Bilag 6.

Desværre skal dette bilag læses hen over 2 sider, men nedkopiering var ikke en mulighed, hvis teksten skal læses uden lup. Det var den artikel fra Bornholms Tidende, som satte mig i gang med studier af Kongedybet, som foran beskrevet.

Gunnars håndskrift nederst på side 2.

Jeg har gentagne gange skrevet til Bornholms Tidende. Tilbudt rigtige danske penge, hvis de bare ville gå i arkiverne. Men der har været total tavshed, også da jeg forsøgte at ringe, blev stillet om og INTET skete. Ikke mere reklame til dem nu.

En barndom i Nexø og et langt liv på havet: (2)

Sild og kartofler er godt – men ikke 14 dage i træk

Af Børge Nordahn Frederiksen
ved Claus Nordahn Sonne

Desværre kunne skipper Bendtsen ikke starte motoren. Han forsøgte 10 gange, og det betød, at han brugte næsten alt brændstoffet. Så da vi nåede til Svaneke, var vi løbet tør. Uden diesel måtte sejlene op. Da »Villig« rundede Hammeren, sagde skipper godnat og gik ned og lagde sig med en besked om, at jeg bare kunne kalde, hvis der blev problemer.

Det var nu op til mig at sejle »Villig«. Heldigvis havde min far lært mig og mine brødre at bruge kompasset, så jeg kunne godt finde vej, selv om jeg var noget nervøs. Paratøjet havde i øvrigt ingen agterlanterne, så jeg måtte flytte en flagermuslampe fra side til side, efterterhånden som der kom skibe bagfra og ville overhale.

Turen gik dog godt, og da »Villig« sejlede ind i Ørnsund, stod skipper Bendtsen op og førte silkært sit skib ind til Københavns Frihavn, hvor sandstøtterne blev løst. Efter endt losning sagde Bendtsen imidlertid farvel — og blev væk i 14 dage.

lertid snart høre på den tomstede skomørt »Zamps« af Rønne. Første tur var til Danzig, men på grund af dårligt vejr brugte vi næsten al vores olie, og vi måtte vende og sejle retur til Nexø, selv om vejret nu var fint. Det grinede man en del af i Nexø.

Vi kom dog til Danzig, og via Kolding havnede jeg senere i Aalborg, hvor vi lastede cement til Rønne. I Rønne flækkede jeg imidlertid en tommelfot og måtte på sygehuset, og da jeg var klar til at sejle igen, havde »Zamps« fundet en afløser.

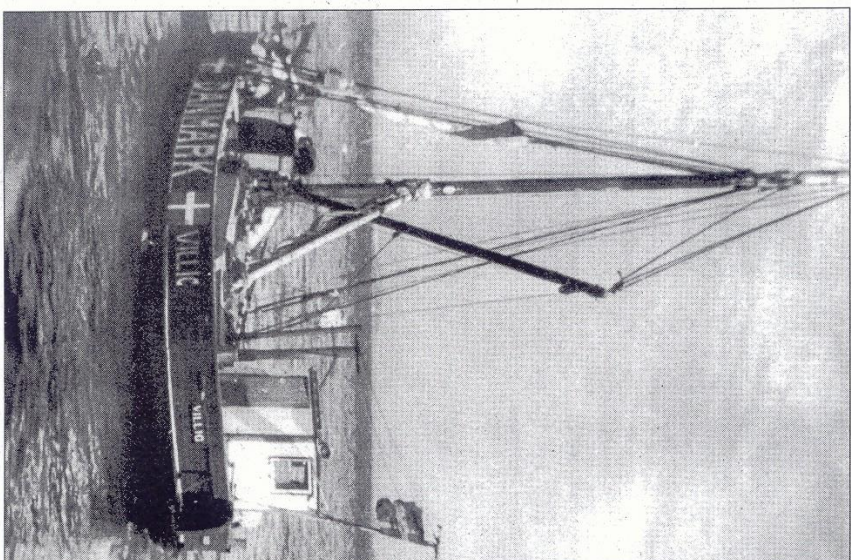
Et stykke tid efter fik jeg så høre på »Kongedybet«, en hremasket skomørt fra Hasle, der lastede 600 tons dødvægt. Her blev jeg deksstreng, og det var blandt andet min opgave at servere maden for styrmand og skipper samt gøre rent for dem. Det var ofte hårdt arbejde at servere maden, for jeg skulle komme frem til kabyssen.

»Kongedybet« anløb havne i Finland, England, Frankrig, Spanien og Portugal, og vi sejlede blandt andet med jomannsbørn (en trætrug), som jeg godt kunne lide. Jeg havde gemt et

men de to sidste gæst var stadig på dækket, hvorfor vi vadede rundt i vand til halsen for at fange dem. Det lykkedes, men i Sevilla stak den ene dog af. Den sidste spiste officererne juleaftent, mens vi andre fik hilsesmad og pandekager. Sådan var det jo den gang...

Og så blev jeg forfremmet til jungmand. Jeg tjente nu 36 kroner om måneden, og jeg folle mig som millionær. I Skotland fik jeg syet mit første sæt tøj, der afstøtte det mastroføj. Jeg blev konfirmeret i. Og det nye tøj, der kostede 2 pund og 10 shilling, holdt i mange, mange år. Så pengene var godt givet ud, hvilket skipper da også mente. Han skulle nemlig godkende skråredderens arbejde.

På grund af en dårlig ryg måtte jeg midlertidigt stoppe på »Kongedybet«, og da ryggen var i orden igen, var skibet langt væk. Jeg fik i stedet høre på Nexøgataensen »Active«, der sejlede skæver fra Vang til København. Det var hårdt, for vi gravede selv skæverne ud af lasten. Jeg var også køk om bord, og en dag jeg skulle lave hvidkålssuppe, kunne jeg ikke få gang i fyret. Jeg prøvede med

Jagten »Villig« (her fotografert under 2. verdenskrig) var et beskedent fartøj, men skipper Bendtsen gjorde en god indsats med illegale transporter under besættelsen

Sild og kartofler

Jeg havde en spand med kartofler og en anden spand med spegesild, og det var jo lidt kedeligt. Bendtsen havde dog sagt, at jeg bare skulle gå op til en bestemt skibsproviantering og købe mad, og det gjorde jeg så. Jeg fandt noget lækker konserver, men da skibshandler Klaus Hansen i Aarhusgade hørte, hvilket skib jeg kom fra, var der ingen kredit, og konserverdsæerne røg tilbage på hylderne.

Jeg syntes ikke, at udsigten til 14 dage på spegesild og kartofler var spændende, så jeg supplerede kosten ved at spise middag på nogle af de andre bornholmske skibe, der lå i havnen.

Efter 14 dage dukkede Bendtsen så op igen, og turen gik til Rønne. Undervejs sagde jeg op. Beskeden var, at det kunne jeg ikke. I hvert fald ikke uden at betale 10 kroner i bøde. Men jeg var ligeglad, for Bendtsen skulde jeg ikke sejle med mere.

Efter at have betalt min bøde havde jeg lige penge til en togbillet hjem til Nexø, og selv om jeg følte mig uretferdigt behandlet af Bendtsen, var jeg dog sikker på, at jeg ville ud og sejle igen.

Kødfulde brødrugter

Efter mit farvel til »Villig« af Nexø — og spegesildene — gik jeg rundt i Nexø og fiskede blandt andet lidt. Jeg fik imid-

lert uretferdige, fordi jeg havde en dag skullet tjekke lageret, var der madduker i et fem centimeter tykt lag oven på johannebrødene — og så røg de ud.

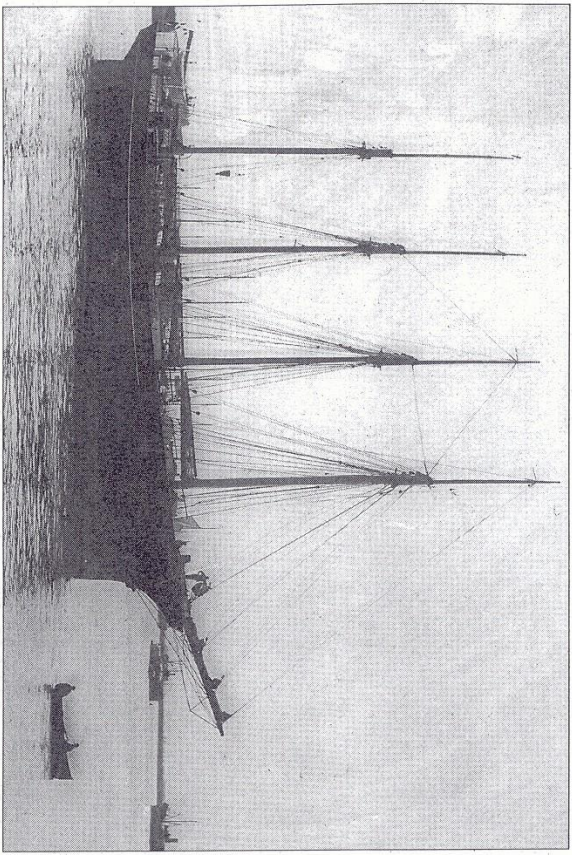
Gæsejagt i Biscayen

Om bord på Kongedybet var der fem gæsser. Skippers gæsser. En gang, da vi ved juletid krydsede Biscayen, blev det som ofte før dårligt vejr, og gæssene slap ud. Tre af dem gik over lønningen.

Lønforhøjelse

Næste gang »Kongedybet« kom i min nærhed, fik jeg igen hyre

med skonnerten, men i februar 1933 lå vi i Newcastle i England, hvor vi fik besøg af en letmatros fra kulbåden »Transporter«. Han skulle have sejlskibserfaring i forbindelse med sin styrmandsseksamen og ville derfor gerne sejle med »Kongedybet«. Han spurgte, om nogen ville bytte, og jeg sagde straks ja. Blandt andet på grund af udsigten til at tjene 96 kroner om

*Hennings var om bord på Kongedybet
blev sejlet i søn.*

Mit bytte var også på anden måde ikke så ringe. For på den første tur, efter at jeg var gået fra borde, blev »Kongedybet« i tåge sejlet med af et amerikansk skib. Alle blev dog bjærgtet i god behold, men jeg var godt tilfreds med at have undgået den oplevelse.

Jeg tog 52 ture med »Transporter« mellem Newcastle og Odense. Det var også hårdt arbejde, men vi tjente godt, fordi der var masser af overtid. Nu var jeg nemlig — formodentlig 10 kroner om måneden — kommet i lagforening, og så fik jeg pludselig penge for at arbejde over.

Og der var meget overarbejde på »Transporter«, for vi sejlede hele tiden.

Juleaften 1933 lå vi i Newcastle, og sømandspræsten havde inviteret os på julemiddag og juletræ. Det så vi frem til, men da vi var færdige med at losse klokken 16, sejlede vi uanset at vejret var så dårligt, at havremyndighederne frarådede det. Så i stedet for en hyggelig juleaften i Newcastle, stod den på vores kolde kanyter uden varme.

Fortsettes

Den 4-mastede skonnert »Kongedybet« af Hasle var et imponerende syn i en bornholmsk havn. Skibet forliste 1933 efter en påsejling, men besætningen blev reddet

Bornholm - Bornholmere - Bornholmsk

Efterskrift:

Jeg har stadig mange huskesedler liggende. Har i virkeligheden kun delvist fået læst korrektur endnu, så enkelte fejl må tilgives. I disse IT tider, er anledningen til at sætte foreløbige punktummer. Næste udgave bliver mere gennemskrevet. Mere tilføjet og måske også fra de efterfølgende år. Mit hovedformål har været, at fastholde nogle af de tidligere år af mit liv. De der kom efter og især de der er meget tæt på, er det langt mere vanskelige at forholde sig historisk til.

Morten Lindstrøm
17. februar 2005